

Johannesburg	Telegrafist — G. M. C. Verschoor,	jaarwedde	£275
"	" — W. Mulder,	"	275
"	" — M. C. Hill,	"	275
"	" — H. O. Wilsenach J.F.zn.	"	275
"	" — F. E. A. Jensen,	"	275
"	" — L. A. T. van Niekerk,	"	275
"	" — H. G. Budke,	"	275
"	" — J. J. Davis,	"	250
"	" — C. A. Naudé,	"	250
"	Hoofd van aflevering — J. S. Loudon,	"	375
"	Hoofd van aanneming — W. H. Attwell,	"	375
"	Klerk — E. G. F. Thorne,	"	325
"	" — J. B. L. de Jager,	"	325
"	" — J. J. Pienaar,	"	325
"	" — W. J. Coquelin,	"	300
"	" — W. H. F. Laing,	"	300
"	" — J. Stoker,	"	300
"	" — J. W. van Tonder,	"	300
"	" — H. L. Mitchell,	"	275
"	" — F. W. Baker,	"	275
"	" — H. J. A. Coquelin,	"	275
"	" — L. G. Muir,	"	275
"	" — R. Broekman,	"	250
"	" — J. H. de Vries,	"	250
"	" — F. E. van Buuren,	"	250
"	" — W. K. Hoffmann,	"	225
"	" — M. Deneys,	"	225
"	" — J. H. R. Lemmer,	"	225
"	" — J. R. H. Hoffmann,	"	225
"	" — H. P. Venter,	"	225
"	" — J. P. Hamman,	"	225
"	" — F. W. J. Schmidt,	"	225
"	" — J. L. Potgieter,	"	225
"	" — S. J. Verschoor,	"	225
"	" — W. J. J. Herfst.	"	225
"	" — J. J. Grimes,	"	200
"	" — A. P. J. Fourie,	"	200
"	" — W. V. Roth,	"	200
"	" — J. A. Welken,	"	200
"	" — A. A. van Rooy,	"	200
"	" — A. S. Gunning,	"	200
"	" — J. J. Lindeque,	"	200
"	" — M. P. Viljoen,	"	200
"	" — P. W. Delpport,	"	200
"	" — J. D. McCallum,	"	200
"	" — J. W. Fourie,	"	200
"	" — I. H. Vermooten,	"	200
"	" — P. G. J. de Beer,	"	200
"	" — J. F. W. T. Pistorius,	"	200
"	" — C. J. P. Jooste,	"	200
"	" — F. Bisschoff,	"	200
"	" — D. J. de Villiers Wahl,	"	200
"	" — A. W. H. Verseput,	"	200
"	Besteller — C. J. du Plessis,	"	150
"	" — E. W. Cole,	"	150
"	" — St. Clair Hanger,	"	120
"	" — S. W. J. v. Niekerk,	"	120
"	" — P. Raaff,	"	120
"	" — P. J. Blignaut,	"	120
"	" — F. A. Keevy,	"	96
"	" — T. K. Butler,	"	96
"	" — Berd Norden,	"	96
"	" — J. Mijburgh,	"	96
"	" — J. E. H. Hager,	"	96
"	" — J. Brits,	"	96

		jaarwedde	£96
Johannesburg	Besteller — T. A. Theron,		96
"	" — M. M. Landau,	"	96
"	" — A. T. Bosman,	"	96
"	" — J. Pettie,	"	96
"	" — J. J. van Tonder,	"	96
"	" — P. A. J. Swancpool,	"	96
"	" — P. J. de Reer,	"	96
"	" — M. J. Mijnhardt,	"	96
"	" — W. J. Muir,	"	96
"	" — H. A. Scorgie,	"	96
"	" — P. Auret,	"	84
"	" — J. C. Pretorius,	"	84
"	" — L. L. Morkel,	"	84
"	" — W. v. d. Walt,	"	84
"	" — P. Engela,	"	84
"	" — J. J. L. D. Jacobs,	"	84
"	" — F. P. Verity,	"	84
"	" — B. J. Coetzee,	"	84
"	" — H. J. le Roux,	"	84
"	" — H. Passmore,	"	84
"	" — C. Fradd,	"	84
"	" — H. Whitehead,	"	84
"	" — J. R. Faul,	"	84
"	" — L. P. Baumann,	"	84
"	" — P. S. v. d. Merwe,	"	84
Kaapsche Hoop	Telegrafist — J. E. Huizinga,	"	250
"	Besteller — S. J. Gouws,	"	60
Klerksdorp	Directeur — J. A. du Toit,	"	425
"	Telegrafist — W. J. Wallis,	"	350
"	" — B. J. Windsant,	"	275
"	Klerk — P. A. Cronjé,	"	200
"	Besteller — C. H. Gerber,	"	84
"	" — J. F. Brink,	"	84
Krugersdorp	Directeur — R. J. Hogan,	"	400
"	Telegrafist — A. Sharp,	"	300
"	Klerk — E. W. Aitchison,	"	225
"	Besteller — J. N. C. Preis,	"	84
"	" — M. M. Spohr,	"	60
Leydsdorp	Telegrafist — H. W. Driver,	"	350
"	Klerk — I. A. Dempers,	"	200
Lichtenburg	Telegrafist — H. W. Milner,	"	250
"	Besteller — M. J. Venter,	"	60
Lijdenburg	Telegrafist — C. J. J. Jooste,	"	350
"	Besteller — W. Jansen,	"	84
Marabastad	Telephonist — W. E. Whiley,	"	50
M.W. Stroom	Telegrafist — J. C. Pattison,	"	250
"	Besteller — C. A. W. Lempke,	"	60
Middelburg	Directeur — U. Janssen,	"	400
"	Telegrafist — R. X. Atteridge,	"	325
"	" — J. G. du Plessis Fouché,	"	300
"	Klerk — (vacant)	"	200
"	Besteller — A. Vogelzang,	"	84
Nigel	Telegrafist — (vacant)	"	250
"	Besteller — A. H. de Vries,	"	60
Nijlstrom	Telegrafist — G. C. Erasmus,	"	275
"	Besteller — F. J. Scheepers,	"	60
Ottoshoop	Telegrafist — J. J. S. Viljoen,	"	250
"	Besteller — S. R. Swart,	"	60
Paul Pietersburg	Telegrafist — P. J. Wessels,	"	250
Pelgrimsrust	" — H. O. Wilsenach.	"	300
"	Besteller — T. Stringer,	"	60
Pietersburg	Directeur — J. Haar,	"	400
"	Telegrafist — A. J. Polak,	"	300
"	Klerk — A. E. Williams,	"	200
"	Besteller — J. Albasinie,	"	84

		jaarwedde	£84
Pietersburg	Besteller — A. Platteau,		250
Pietpotgietersrust	Telegrafist — P. J. Wood,		60
"	Besteller — P. J. Vorster,		250
Piet Retief	Telegrafist — C. F. A. Wundram,		60
"	Besteller — J. M. Pretorius,		400
Potchefstroom.	Directeur — A. A. J. v. Tooren,		350
"	Telegrafist — A. H. White,		200
"	Klerk — D. W. Immelman,		84
"	Besteller — B. Potgieter,		84
"	— J. J. Mentz,		550
Pretoria	Directeur — E. W. Sprawson,		450
"	Onderdirecteur — H. Th. Cooper,		425
"	— J. T. Thorne,		400
"	Telegrafist — W. Sidgwick,		400
"	— A. J. Jubber,		400
"	— G. E. Vosper,		400
"	— S. S. du Saar,		400
"	— G. E. Clark,		400
"	— R. M. Berrie,		350
"	— J. W. Viljoen,		350
"	— R. Dick,		350
"	— J. Guthrie,		350
"	— R. Shearman,		350
"	— E. L. de Hart,		350
"	— G. J. L. Smith,		350
"	— J. B. Johnston,		350
"	— W. H. Ewing,		350
"	— G. Kidney,		325
"	— W. A. Terry,		325
"	— K. Kendall,		300
"	— C. J. Eldred,		300
"	— W. Johnston,		300
"	— L. C. Harrison,		300
"	— M. B. Pollack,		275
"	— C. J. v. d. Merwe,		275
"	— C. W. Griffin,		250
"	— P. E. Badenhorst,		325
"	Telephonist — G. C. McArthur,		275
"	Klerk — I. J. Joubert,		275
"	— H. L. Ueckermann,		250
"	— J. P. L. Kirsten,		250
"	— C. Tennant,		250
"	— F. H. J. Bender,		250
"	— J. R. van Lennep,		225
"	— W. E. Pitt,		225
"	— A. H. van Dijk,		225
"	— H. H. McDonald,		225
"	— P. P. Badenhorst,		200
"	— R. A. Hill,		200
"	— J. W. Kirsten,		200
"	— J. D. Celliers,		200
"	— S. H. Trollope,		200
"	— J. H. Wood,		175
"	— J. A. Valks,		120
"	Besteller — E. T. Pullen,		120
"	— H. J. Kivel,		84
"	— R. Martin,		84
"	— M. J. Jacobs,		84
"	— T. R. Miller,		84
"	— T. W. Wade,		84
"	— K. Flynn,		84
"	— E. J. Robertson,		84
"	— P. F. de Villiers,		84
"	— W. H. Dunn,		84
"	— L. A. Crole,		84

Pretoria	Besteller — H. Butler,	jaarwedde £84
"	" — H. C. Williams,	" 84
"	" — A. H. K. de Vogel,	" 84
Rodepoort	Telegrafist — (vacant)	" 250
"	Besteller — E. van Graan,	" 60
Rustenburg	Telegrafist — W. G. A. Linder,	" 275
"	Besteller — J. M. Johnson,	" 60
Schweizer-Reneke	Telegrafist — A. Munnich,	" 250
"	Besteller — J. H. C. Olivier,	" 60
Smitsdorp	Telephonist — H. P. v. d. Merwe,	" 50
Spitskop	Telegrafist — G. C. Absil,	" 250
Springs	Telegrafist — H. A. Mathews,	" 250
"	Besteller — J. E. Bode,	" 84
Standerton	Telegrafist — J. H. Fräser,	" 300
"	Klerk — J. G. T. Prozesky,	" 150
"	Besteller — E. W. Vinnicombe,	" 60
Steynsdorp	Telegrafist — T. M. Coetzec,	" 250
"	Besteller — A. D. Golding,	" 60
Utrecht	Telegrafist — G. J. Shawe,	" 275
"	Besteller — P. J. V. de Kock Theunissen	" 60
Vanwijksrust	Telephonist — F. Jeffers,	" 50
Ventersdorp	Telegrafist — T. Aenmey,	" 250
"	Besteller — J. D. Krige,	" 60
Venterskroon	Telegrafist — S. R. Immelman,	" 250
"	Besteller — J. A. Rademan,	" 60
Vereeniging	Telegrafist — J. H. V. Erlank,	" 300
"	Besteller — F. J. Cason,	" 84
Volksrust	Telegrafist — A. A. McDonald,	" 300
"	Besteller — O. M. Garson,	" 60
Vrijheid	Directeur — A. D. Bosman,	" 325
"	Telegrafist — L. G. Page,	" 250
"	Besteller — C. J. Rabie,	" 60
Wolmaransstad	Telegrafist — R. W. Thornton,	" 250
"	Besteller — (vacant)	" 60
Zeerust	Telegrafist — (vacant)	" 300
"	Besteller — G. P. de Beer,	" 60
Telefoonkantoor Johannesburg,		
Directeur — D. A. van Trotsenburg,		" 500

CIVIELE COMMISSARISSEN.

Er zijn Civiele Commissarissen te Pretoria, te Potchefstroom en te Heidelberg. Deze ontvangen alle directe belastingen van hun district; de Civiele Commissaris van Pretoria ontvangt bovendien heerenrechten over het geheele land. De directe belastingen bestaan uit:

PLAATSBELASTING OF RECOGNITIE.

Op Leeningsplaatsen £1 10s. per jaar (zie ook Spoorwegbelasting).

Op eigendomsplaatsen 10s. per jaar.

Opgemeten plaatsen grooter dan 3750 morgen betalen 2s. 6d. extra voor iedere 100 morgen of gedeelte van 100 morgen boven 3750.

Buitenlandsche eigenaars betalen op onbewoonde plaatsen dubbele recognitie en tevens oorlogsbelasting.

MEETKOSTEN

te betalen als volgt: 1e helft meetkosten en vol zegelrecht één maand na kennisgeving aan eigenaar; 2e helft meetkosten 3 maanden na publicatie in de "Staatscourant." Wat niet op tijd is betaald wordt door het Amortisatiefonds voorgeschoten tegen betaling van 6 pct. rente 's jaars en voor eens 10s. registratie voor elk stuk grond, voor één jaar, doch kan op aanvraag verlengd worden.

ERFBELASTING.

Bewoonde erven £1 10s. per jaar.
 Onbewoonde erven 10s. " "
 Plaatsen en erven grooter dan $\frac{1}{2}$ betalen voor vol. $\frac{1}{2}$ en minder dan $\frac{1}{2}$ betalen halve grondbelasting.
 Licenties op standplaatsen in de Koelielocatie bij Pretoria, 7s. 6d. per maand.
 Erven in Marabastad bij Pretoria, £2 10s. per jaar. Dit is eigenlijk huur. Het occupatierecht wordt niet verkocht.

PERSOONLIJKE BELASTING.

Spoorwegbelasting	5s.	per jaar.
Hoofdbelasting	10s.	" "
Wegbelasting	2s. 6d.	" "
Pensioenbelasting	1s.	" "

De vier laatstgenoemde belastingen zijn verschuldigd door de mannelijke ingezetenen, die gehuwd of boven de 21 jaar oud zijn.

Spoorwegbelasting wordt ook betaald op iedere Leeningsplaats of gedeelte van een Leeningsplaats.

Wie spoorwegbelasting betaalt op een plaats of plaatsen, is vrijgesteld van persoonlijke Spoorwegbelasting.

Van Hoofdbelasting zijn vrij de eigenaars van twee Eigendomsplaatsen, en in $\frac{1}{4}$ algemeen degene die per jaar minstens £1 10s. Plaats- of Erfbelasting betaalt.

Ambtenaren betalen Pensioenbelasting als volgt: Voor salarissen van £50 tot £100 per jaar 2s. 6d., en verder voor iedere £100 salaris 1s. pensioenbelasting per jaar.

Deze belasting wordt geheven ten bate van invaliden, weduwen en weezen door oorlog.

Wegbelasting is ook verschuldigd door de mannelijke naturellen boven de 16 jaar, welke belasting, benevens

HUTBELASTING,

10s. per jaar, door de Naturellen-Commissarissen en Onder-Commissarissen van Naturellen wordt ingevorderd, en, zoover het district Pretoria betreft, ten kantore van den Civielen Commissaris wordt gestort.

HEERENRECHT, 4 PERCENT OP DE KOOPSOM.

Indien niet betaald binnen 6 maanden na datum van verkoop moet dubbel Heerenrecht betaald worden. Zie verder Wet No. 7, 1883, Goudwet art. 82 en 82a, Wet No. 2, 1883, art. 10. Van af 23 Januari 1896 zijn de Heerenrechten 4 percent voor 6 maanden en daarna 6 percent op het bedrag der Heerenrechten.

LICENTIES.

Winkellicentie. Jaarlijksch debiet tot £2500, £7 10s.
 Voor elke meerdere £2500 of gedeelte van £2500 debiet £2 10s.
 meer tot £10,000 debiet.
 Verder tot £30,000 debiet, £5 voor iedere £5000 of gedeelte van £5000.
 Boven £30,000 £10 per £10,000 debiet of gedeelte daarvan.
 Ook toepasselijk op Apotheken, Productenwinkels, Groothandelaars
 enz., behalve voor den verkoop van wijn of sterken drank.

	Per jaar.	Per halfjaar.	Per kwartaal.
	£ s. d.	£ s. d.	£ s. d.
Dranklicenties:			
Kleine maat (kantiens)	100 0 0	—	30 0 0
Bottlestore... ..	50 0 0	—	18 0 0
Groote maat (2 gallons of 12 bottels)	50 0 0	—	18 0 0
Hotel aan den weg... ..	50 0 0	—	18 0 0
Hotels in dorpen	20 0 0	15 0 0	8 15 0
Licentiën voor het verkoopen van mout- dranken alleen (kleine maat)	25 0 0	—	9 0 0
Kost- en Logieshuis	7 10 0	5 12 6	3 5 0
Gener. Agent, Makelaar of Boekhouder. Executenrskamers of Maatschappijen van dergelijken aard	7 10 0	5 12 6	3 5 0
Banklicentie (voor iederen tak)	50 0 0	37 10 0	21 17 6
Advokaten en Procureurs	150 0 0	112 10 0	67 10 0
(Indien op meerdere plaatsen geves- tigd dan voor iedere plaats)...	25 0 0	18 15 0	10 0 0
Venduaflager	7 10 0	5 12 6	3 5 0
Landmeter... ..	10 0 0	7 10 0	4 7 6
Notaris	10 0 0	7 10 0	4 7 6
Agent Lagere Hoven	10 0 0	7 10 0	4 7 6
Beëdigd Vertaler	3 0 0	2 5 0	1 6 3
„ Taxateur	2 0 0	1 10 0	0 17 6
Transport- en Verbanduitmaker... ..	5 0 0	—	—
Bakker of slachter (elke winkel of huis)	2 0 0	1 10 0	0 17 6
Biljarttafel... ..	20 0 0	15 0 0	8 15 0
Hagateltafel	5 0 0	3 15 0	2 0 0
Kegelbaan	12 0 0	9 0 0	5 0 0
Rondreizende handelaars: Inwoners van de Z. A. Rep. of den Oranje Vrijstaat	—	—	7 10 0
Alle anderen	—	—	15 0 0
Molenlicentie: voor molens milder dan			
5 mud malende in 24 uur	0 10 0		
5 mud	1 0 0		
5 tot 10 mud	2 0 0		
10 „ 15 „	4 0 0		
15 „ 25 „	7 0 0		
25 „ud en meer	10 0 0		
Rondreizende buitenlandsche koop- lieden of hun agenten die hier handel drijven of waren te koop aanbieden	20 0 0	10 0 0	

Leenbankhouder per 12 maanden £40, per 9 maanden £30, per
6 maanden £20 en per 3 maanden £12 10s.

Handelaar in onbewerkt edel metaal, amalgam of ongeslepen edel-
gesteenten per jaar £10.

Distilleerderslicentie per jaar £25, per 6 maanden £15, in zegels

op de licentie te hechten. Uit te reiken door Inspecteur-Generaal van Invoerrechten.

Marskramers per jaar £5, per maand 10s.

Steenmakerscl. en klipkuilen op dorpsgronden 50×50 yds., 5s. p.maand.

Bergplaatsen 200×200 voet, 2s. 6d. per maand. Hierop mag niet gegraven worden.

JAOHTLICENTIES.

a. Blauwildebeest, Koedoes, Zwartwitpensbok, Gembok, Hartebeest, Kringgatbok, Quagga en Zwartwildebeest £3. 1 Febr. tot en met 1 Aug.

b. Blesbok, Rooibok, Springbok, Rietbok, Boschbok, Ribbok, Duiker, Steenbok, Oribi, Klipbok, Vlak- en Boschvarken. of ander klein wild van dezen aard, £1 10s. 1 Februari tot en met 1 Augustus. De grootere licentie sluit de kleinere in.

Pauw, Mahenvogel, Makauw, Gans, Kraanvogel, Korhaan, Tarentaal, Eend, Fazant, Patrijs, Bleshoender, Duiker en Dikkop van 15 April tot en met 31 Augustus.

Verboden is: het jacht maken op, en het dooden of vernielen van Olifanten, Zeekoeien, Buffels, Elanden, Kamoeien, Rhenosters en Struisvogels. Zie verder Wet No. 5, 1894.

ANDERE BELASTINGEN, ENZ.

Registratie van Koelies, Arabieren en Aziaten £3 per persoon, te betalen binnen 8 dagen na aankomst in de Republiek.

Hondenbelasting 10s. per hond.

Blanke huishouders en huishoudsters hebben één hond vrij, tegen betaling van 1s. voor een penning met een halsband.

Vendugelden door Vendraafslagers maandelijks te storten;

Roerende goederen 2½, percent.; onroerende en roerende in boedels 1 percent van het bedrag der koopsommen.

Verder worden nog ten kantore van den Civ. Commissaris ontvangen:

Marktgelden, Schutgelden, Tolgelden, Boeten, Naturalisatiegelden, Meetkosten, Advertentie- en Bodekosten op invordering van belastingen, huur van Gouvernementsgronden en gebouwen, gelden voor verkochte Gouvernements-eigendommen (waaronder ook ammunitie), en betalingen wegens speciale contracten met de Regeering.

Permitten tot aankoop van ammunitie 6d. ieder, hoogstens voor 10 lbs. kruit, 1000 patronen en 1000 dopjes.

Alle persoonlijke belasting, erf- en plaatsbelasting moet betaald worden vóór den eersten Juli van elk jaar.

Belasting op gronden wordt betaald in het district waar de gronden gelegen zijn of in het district waar de belastingschuldige woont. In het laatste geval moet overgelegd worden de laatste kwitantie of certificaat, aantoonende wat en hoeveel aan het Gouvernement verschuldigd is.

KANTOREN.

PRETORIA.

Civiele Commissaris — W. van Manen,	jaarwedde £700
Verantw. Klerk en Zegeluitdeeler — J. Debbes,	" 500
1ste Klerk — J. A. Willems,	" 350
2de " — D. J. E. Heystek,	" 325
3de " — C. E. Dargon,	" 300
4de " — F. Burnham,	" 275
5de " — F. J. W. Pistorius,	" 225

POTCHEFSTROOM.

Civiele Commissaris — J. A. Malherbe,	jaarwedde £525
1ste Klerk — F. D. R. Munnich,	" 325
2de " — J. Bodenstein,	" 250

HEIDELBERG.

Civiele Commissaris — Z. B. Evers,	jaarwedde £525
Klerk — J. N. B. de Villiers,	" 200

DISTRICTEN.

PRETORIA

Dit district beslaat eene oppervlakte van 6258 vierkante Engelsche mijlen en heeft eene bevolking van ongeveer 40,000 blanke inwoners. Het wordt begrensd door de districten Heidelberg, Potchefstroom, Krugersdorp, Rustenburg, Waterberg en Middelburg. Zuidelijk van dit district en gedeeltelijk op de grens vindt men de thans wereldberoemde Witwatersrand-delverijen.

De landbouw breidt zich uit; vooral haver, tarwe en mielies worden verbouwd. In het laatste jaar was de oogst bijzonder zwak, veroorzaakt door de droogte. De tuinbouw gaat steeds aanmerkelijk vooruit. Aan veeteelt wordt meer zorg besteed dan vroeger, doch door de runderpest is de veestapel zeer achteruit gegaan; niettegenstaande zooveel mogelijk met zorg is gewerkt, zijn vele boeren geruïneerd geworden door deze gevaarlijke veeziekte, zoodat in dit jaar weinig vooruitgang te bespeuren is.

De bodem van dit district bevat behalve goud, ook andere mineralen, waaronder vooral diamanten, welke in het afgelopen jaar ontdekt zijn geworden ten oosten van Pretoria, op de plaats Rietfontein, wijk Aapjesrivier, alwaar reeds nu met machinerie en diamantbooren gewerkt wordt. Op verschillende andere plaatsen in de nabijheid van bovengenoemde plaats zijn ook diamanten ontdekt geworden.

De hoofdplaats van dit district tevens de zetelplaats van de Regeering, is Pretoria, gelegen in een dal aan de Aapjesrivier, een zijtak van de Pienaarsrivier, welke laatste zich in de Krokodilrivier ontlast. Pretoria is grootendeels door bergranden omringd, waarop in het laatste jaar eenige forten zijn gebouwd, twee ten zuiden, één ten noorden en één ten westen van Pretoria.

Het district is verdeeld in zes wijken. De bodem is gedeeltelijk bosch- en gedeeltelijk hoogeveld. Het boschveld is geschikt voor winterveld voor het vee en uitmuntend voor zaailanden en vruchtboomen; het strekt zich uit tot aan de districten Waterberg en Rustenburg. Het hoogeveld is ook geschikt voor zaailanden en veeteelt; het breidt zich uit tot aan de grenzen van Middelburg, Standerton, Heidelberg en Krugersdorp. De bodem is over het algemeen vruchtbaar en er is overvloed van water. Er wordt veel hout gekapt; nieuwe plantages worden op verschillende plaatsen aangekweekt.

De stad Pretoria, gunstig gelegen en aan alle kanten rijk van water voorzien, breidt zich steeds uit. Aan de westzijde van de stad rondom de renbaan zijn de burgerrecht-erven opgemeten.

In het afgelopen jaar werd hier door het Verenigde Kerkgenootschap een kerk alsmede een school opgericht. Ook staan er reeds solide gebouwen; om reden de Pietersburg-spoorlijn door deze erven loopt, wordt er ook veel aangebouwd. Het Pretoria-Pietersburg-spoorwegstation bevindt zich ten zuiden van de renbaan, alwaar reeds prachtige solide gebouwen opgericht zijn.

Aan het oostelijke gedeelte der stad, aan de oorzijde van de Aapjesrivier, vindt men de voorsteden, Arcadia, Trevenna, Sunnyside en Mucklencuk; de tramlijn loopt sedert 24 December 1897 van het station door Pretoria, Trevenna en Sunnyside tot aan het Krugerspark. Te Sunnyside is ook in het afgeloopene jaar door het Verenigde Kerkgenootschap een kerk opgericht. In deze voorsteden zijn reeds vele woonhuizen, waaronder kostbare en smaakvolle villa's met sierlijk aangelegde tuinen.

Ten zuiden van Pretoria vindt men de prachtige Gouvernementsplaats, genaamd Groenkloof, ook bekend als de „Fonteinen”. Op de plaats is veel geboomte. Hier ontspringt Aapjesrivier uit de groote „Fonteinen” waaruit ook Pretoria en al de voorsteden door de Waterwerken-Maatschappij met water worden voorzien.

Ten noorden van Pretoria wordt ook met bouwen een aanvang genomen, vooral bij den nieuwen aanleg genaamd Mayville, alsook bij den nieuwen aanleg genaamd Les Marais, tusschen Pretoria en Wonderboomsport.

Het Gouvernements Laboratorium, alwaar proefnemingen op paarden, beesten enz. worden gedaan en waar nu ook koepokstof in groote hoeveelheid vervaardigd wordt, is in het afgelopen jaar opgericht bij Daspoort, ten noordwesten van de stad. Het Laboratorium is zeer doelmatig ingericht en bevat eenige gebouwen en groote stallen en staat onder toezicht van Dr. A. Theiler, Gouvernements Veearts.

In het midden van Pretoria op het Kerkplein staat het groote Vereenigde Kerkgebouw. Het Gouvernementsgebouw ten zuiden van het Kerkplein is een sieraad van de stad,

Aan het noordelijk gedeelte van het Kerkplein, tegenover het Gouvernementsgebouw, is nu in aanbouw het Hooggerechtshof. Dit gebouw zal niet minder indrukwekkend zijn dan het Gouvernementsgebouw; in 1899 zal het voltooid wezen. Aan het Kerkplein en aan de hoofdstraten staan vele belangrijke en kostbare gebouwen van bankinstellingen, handelsfirma's, enz.

Het Landdrostkantoor is een doelmatig ingericht gebouw in de Pretoriusstraat. In dit gebouw vindt men ook de departementen van den Weesheer en van den Supt. van Onderwijs.

De nieuwe Staats-Drukkerij, een zeer groot en smaakvol gebouw, staat aan de Kock- en Vermeulenstraat.

De nieuwe Staatsmodelschool staat aan de Van der Walt- en Skinnerstraat en het Gymnasium aan de Kock- en Proesstraat; beiden zijn groote uitgebreide gebouwen, ingericht naar den eisch des tijds; in het eerstgenoemde zijn 227 leerlingen en in het laatstgenoemde 87.

De Staats-Meisjesschool, twee groote gebouwen met ongeveer 236 leerlingen, waarvan 70 kostleerlingen zijn, is een sierlijk aangelegde inrichting met groote tuinen, waarin vrucht- en andere fraaie boomen, en staat aan de Prinsloo- en Skinnerstraat.

Het eerste Staats-Tehuis heeft ongeveer 72 leerlingen; de heer R. D. Collins is huisvader; het gebouw staat aan de Schoemanstraat.

Het tweede Staats-Tehuis, huisvader de heer H. S. du Plessis, heeft ongeveer 55 leerlingen en staat aan het eind van Marktstraat Noord, op een gedeelte der stad bekend als Rus in Urbe.

Het derde Staats-Tehuis, waarvan de heer P. J. Moller huisvader is, heeft een 35tal kinderen, en staat aan de Pretoriusstraat Oost.

Vele liefdadigheids-inrichtingen, waaronder het Krankzinnigen-Gesticht, het Volkshospitaal en het Leproze-gesticht uitmunten, zijn in de laatste jaren tot stand gekomen.

Er is niet veel vooruitgang op het gebied van handel en industrie.

Evenals in de voorsteden zijn ook in de stad zelve vele huizen, die door netheid van inrichting en sierlijkheid van bouworde uitmunten, vooral in het bovengedeelte der stad en in de nabijheid van het bekende Wandel-Park, nu genaamd Burgers-Park.

Aan de zuidzijde der stad ligt het Spoorweg-Station. Ook zijn hier de machine-loods en van de Ned. Zuid-Afr. Spoorw.-Maatschappij opgericht; niet ver van daar ligt het Volkshospitaal. Het Artilleriekamp, eveneens in de nabijheid daarvan, wordt thans aanmerkelijk verbouwd en vergroot en zal spoedig voltooid zijn; alle gebouwen zijn soliede en degelijk gemaakt.

Aan de westzijde der stad, nabij de renbaan, ligt het Gesticht voor Krankzinnigen, een ruim gebouw, zeer gezond gelegen, met uitgestrekte tuinen; in het afgelopen jaar is daar ook de woning voor den geneesheer gebouwd.

Ongeveer 50 minuten ten N. W. der stad ligt het Leproze-Gesticht. Ongeveer 7 mijl ten westen van de stad worden de nieuwe Leprozegebouwen opgericht; ongeveer 85 gebouwen zijn voltooid; er komen woningen voor de patienten, vergaderzalen, hospitalen, woningen voor den geneesheer, den opzichter en de matrones; voorts een kerkgebouw en een gebouw voor de kinderen der patienten. Een groote waterleiding-dam is aangelegd. Ook worden er reservoirs en watermolens

opgezet om het gesticht van het noodige water te voorzien. Alles wordt naar den eisch des tijds ingericht en de gebouwen zullen wegens de uitgebreidheid op zichzelf een klein dorpje uitmaken.

Behalve de genoemde gebouwen, de post- en telegraafkantoren en andere Gouvernements-inrichtingen, heeft men nog:

De Gereformeerde Kerk, een prachtig, nieuw gebouw; het ziet er bijzonder netjes uit en staat op het Gereformeerde Kerkplein, recht over het woonhuis van ZHEd. den Staatspresident; predikant Ds. P. Postma.

De Ned. Herv. of Gereformeerde Kerk, predikant Ds. H. S. Bosman en hulpprediker Ds. J. Louw:

De Hervormde Kerk, nu aan de Marktstraat nabij het Station, predikant Ds. Goddefroy.

De Episcopaaalsche Kerk, Bisschop H. Bousfield en Dr. Canon Fisher.

De Wesleyaansche Kerk, predikant Geo. Weavind en J. S. Morris.

De Baptist-Kerk, predikant H. J. Batts.

De Duitsche Kerk, predikant F. Grünberger.

De Presbyteriaansche Kerk, predikant Jas. Gray.

De Duitsche Missie Kerk, predikant C. Sach.

De Roomsche Katholieke Kerk, priester G. J. van Laar.

Onder de liefdadigheids-instellingen kan vooral genoemd worden de „Ladies' Benevolent Society"; de volgende dames vormen hiervan het comité: Presidente, Mevrouw H. B. Bousfield; Vice-Presidente, Mevrouw Burnham; Penningmeester, Mevrouw E. F. Bourke; Leden, de dames Hollard, E. R. Smith, "eys, Beckett, H. Davis, Joubert, G. M. Bourke, J. Clark, Blumlein, Romyn, Fockens, H. Cooper, Bisschop, A. Johnston, van Reenen, Breuning, Carinus, McGregor en Lorentz, terwijl de heer S. J. Blumlein als Secretaris ageert.

Verder bestaan nog de volgende vereenigen:

De „Kaiser Wilhelm Stiftung," waarvan het comité bestaat uit: Consul M. Bierman, Voorzitter; A. Ambrosat, Theaurier; E. G. David, Notulenhouder; Leden: A. Bernhard, Pastor F. Grünberger, J. Köhler, P. Tandler, Dr. Teichmann en A. Wolter.

Het Duitsche Ziekenfonds, waarvan het bestuur bestaat uit: W. Bernhard, Voorzitter; E. G. David, Theaurier; A. Oeser, Notulenhouder; Leden: H. Cohen, N. Emge, T. Koester, E. A. Krohn, P. Theil en A. Wolter.

De „Nederlandsche Vereeniging," afdeling Pretoria. — Bestuur: E. de Wildt, Voorzitter; E. Kalt, Secretaris.

De Caledonian Society. President, H. Crawford; Vice-Presidenten: Ds. Jas. Gray en G. Leith; J. Louttit en J. Munro, Leden.

De voornaamste Bankinrichtingen en finantiële instellingen zijn: De Nationale Bank der Z.-A. Republiek, Beperkt, en de Staatsmunt, geopend 15 April 1891, Hoofd-bestuurder T. Henderson.

De Standard Bank, opgericht 1877, Bestuurder J. J. Grindley Ferris.

De Natal Bank, opgericht October 1886, Bestuurder J. L. Cooper.

De Bank van Afrika, opgericht 1879, Bestuurder J. Whitelaw.

De Afrikan Banking Corporation, opgericht 17 Augustus 1891, Bestuurder G. E. Meadway.

De „Transvaal Mortgage Loan and Finance Co., Beperkt," Algemeene Bestuurder S. Meintjes.

De Nederlandsche Bank en Crediet Vereeniging, opgericht 1888, Hoofd-Bestuurder voor de Z. A. Republiek H. C. Jorissen; Bestuurder voor Pretoria J. de Braal.

De Pretoria Hypotheek Maatschappij, Bestuurder H. C. Jorissen.

De Nederlandsche Zuid-Afrikaansche Hypotheek Bank, Beperkt, Directeurs voor Zuid-Afrika Baerveldt & Heyblom.

De African Board of Executors en Trust Company, Beperkt, opgericht 1891, Bestuurder J. J. Marais.

De Nationale Executeurskamer. Voorzitter: J. M. A. Wolmarans, L.U.R., en Vice-Voorzitter: C. E. Schutte, Landdrost. Directeuren: H. J. Schoeman, P. J. Potgieter, J. S. Smit, S. P. Erasmus en J. P. Le Grange Lombard; H. Bosch, Besturend Directeur.

Procureurs en Notarissen: Paul Nel en Th. Lorentz.

De Bourke Trust en Estate Company, Limited, Directeuren E. F. Bourke en Geo. Heys; Secretaris S. J. Blumlein.

Vele voornamen handelshuizen zijn vertegenwoordigd en hebben groote uitgebreide winkels.

Als voornaamste Hotels kunnen genoemd worden:

Het Transvaal Hotel, opgericht 1887.

Het Fountain Hotel, opgericht 1886.

Het Grand Hotel, opgericht 1889.

Het Central Hotel.

Het Commercial Hotel.

Het "Pretoria Landbouw Genootschap" heeft in de laatste jaren alle krachten ingespannen om Landbouw en Veeveelt te bevorderen. Tot dit doel heeft het dan ook verschillende Tentoonstellingen gehouden met goed gevolg. ZHed. den Staats-President is Beschermer; ZEdGestr. Commandant-Generaal P. J. Joubert, President; ZEdAchtb. S. W. Burger, L.U.R., en de heeren R. T. N. James en J. J. Enschede, Vice-Presidenten; R. Baikie, Auditeur, en J. Rattray, wn. Secretaris.

De Pretoria Kamer van Koophandel houdt hare bijeenkomsten op den derden Vrijdag van elke maand. De jaarlijksche subscriptie bedraagt £7 7s. Het comité is samengesteld als volgt: E. F. Bourke, Voorzitter, B. C. Francis, E. H. Johnston, J. C. Poynton, E. Chappel en E. Lilienfeld, Comité-Leden, en S. J. Blumlein, Secretaris.

De Pretoria Waterleiding Maatschappij, Beperkt. Directeuren: — C. Marquardt Voorzitter, Samuel Marks, L. G. Vorstman, R. M. Campbell, Johann Rissik, H. A. Anret, J. Percy Fitzpatrick; Plaatsvervangende Directeuren: H. Crawford, J. R. Dyer en H. C. Jorissen; Trustees: S. Marks en Johann Rissik; Secretaris, V. Pilditch; Ingenieur, A. Karlson.

De "Pretoria Verlichting Maatschappij" beperkt: — Directeuren: J. Rissik, Voorzitter; H. Crawford, J. P. Fitzpatrick, C. Marquardt, R. K. Loveday en J. Jeppo. Secretaris: V. Pilditch, Ingenieur: T. C. W. Dod.

Een groot aantal geneesheeren, advocaten, procureurs, notarissen en wetsagenten hebben zich hier gevestigd.

Nieuwsbladen: — De "Volksstem", Editeur Dr. F. V. Engelenburg; de "Press" en de "Pers", Besturende en Verantwoordelijke Editeur W. H. Mackay; Commerciele Bestuurder Ed. G. David; de "Transvaal Advertiser", Uitgever J. Keth; het "Handels-Advertentieblad", Uitgever I. Wallach; "Land en Volk", Uitgever Eugène Marais; "Pretoria News", Verantwoordelijk Editeur Leo. Weinthal.

Plaatsen waar Schutten zijn, met opgave der Schutletters:

J. A. Poultney, Driefontein, Witwatersrand, D F S.

R. Dyason, Pretoria (dorp), P S.

H. J. Otto, Tweefontein, wijk Witwatersrand, T W W.

R. G. Rorke, Kalksloot, wijk Aapjesrivier, K A P.

Land-Commissie: — Joh. P. Botha, Voorzitter, Schalk W. Liebenberg en A. D. W. Wolmarans.

Baken-Commissies: — Wijk Aapjesrivier, M. G. Pretorius, V.K., Voorzitter, Johs. G. Fourie en W. J. Prinsloo.

Wijk Krokodilrivier, H. J. H. Glas, V.K., Voorzitter, W. J. J. van Zijl en M. J. Pretorius.

Wijk Bronkhorstspuit, B. J. de Lango, V.K., [Voorzitter, H. P. van der Walt en M. J. Grobler.

Wijk Witwatersrand, D. J. E. Opperman, V.K., Voorzitter, Johs. S. F. Botha en J. M. Rautenbach.

Wijk Elandsrivier, P. L. Uijs, V.K., Voorzitter, H. C. Steijnberg en C. P. Bodenstein.

Dranklicentie-Commissie: — Landdrost C. E. Schutte, Voorzitter, S. Gillingham, P. G. van der Bijl, A. Johnston, E. F. Bourke en J. P. van der Merwe, Secretaris.

Gezondheids-Comité: — Dorp, Voorzitter, Landdrost C. E. Schutte; Leden ex-officio, Dr. G. B. Messum en Me't Marais V.K.; Leden, I. Stegman, E. P. A. Meintjes en Frank Strange.

Wijk Elandsrivier, P. L. Uijs, V.K., P. J. Engelbregt, J. A. P. Oberholsen en J. W. Towson.

Wijk Witwatersrand, D. J. E. Opperman, V.C., C. W. T. Engelmohr, J. G. Roos en J. P. Smit.

Wijk Krokodilrivier, H. J. G. Glas, V.K., Voorzitter; D. F. E. Teichmann, J. M. Fourie en J. M. Pretorius.

Wijk Aapjesrivier, M. G. Pretorius, V.K., Voorzitter; J. Booysen en G. Swartz.

TARIEF HUBBEIJTUIGEN (CABS).

Wet No. 16, 1895.

a. Huur per uur voor elke omnibus of landauer..... £0 7 6
 " " " " " kar, spider of victoria 0 5 0
 Voor elke extra 10 minuten wachten boven het uur respectievelijk 1s. en 9d. voor het geheele voertuig.

Vervoergeld per afstand en per persoon:

b. Van eenig punt tot eenig punt der stad ten westen van de Arcadiabrug, Spoorwegstation, Bereapark, Kerkhof ingesloten:

Huur voor één persoon	£0 1 0
" " twee personen	0 1 6
" " drie of meer personen	0 2 0
" " iedere 5 minuten wachten of oponthoud	0 0 6

c. Voor elke rit van eenig punt in de stad naar Sunnyside, Arcadia ten oosten van de brug, Trevenna, Muckleneuk of het terrein der burgerrechtenerven:

Huur voor één persoon	£0 1 0
" " twee personen	0 2 0
" " drie of meer personen	0 3 0
" " elk persoon naar de Renbaan.....	0 2 0
" " iedere 5 minuten wachten of oponthoud	0 0 3

Na zeven uur 's avonds tot zonsopgang van 1 April tot 30 September en na negen uur 's avonds tot zonsopgang van 1 October tot 31 Maart zal het tarief met de helft verhoogd worden.

TRAMWEGTARIEF.

Tusschen station en wissel in Marktstraat (tusschen Visage- en Skinnerstraten)	3d.
Tusschen wissel in Marktstraat en Beckett's hoek (hoek van der Waistraat)	3d.
Tusschen hoek van Markt- en Minnaarstraten en Kerkplein.....	3d.
Tusschen Kerkplein (midden) en hoek van Kerk- en du Toitstraten	3d.
Tusschen Beckett's hoek en hoek van du Toit- en Skinnerstraten...	3d.
Tusschen hoek van Kerk- en du Toitstraten en wissel in Esselenstraat	3d.
Tusschen wissel in Esselenstraat en eindstation, Krugersplein	3d.
Tusschen station en Kerkplein (midden)	4d.
Tusschen Kerkplein (midden) en hoek van du Toit- en Skinnerstraten	4d.
Tusschen hoek van du Toit- en Skinnerstraten en eindstation, Krugersplein	4d.
Tusschen station en Beckett's hoek, hoek van der Waltstraat	6d.
Tusschen wissel in Marktstraat en hoek van du Toit en Skinnerstraten	6d.
Tusschen Kerkplein (midden) en eindstation, Krugersplein.....	6d.
Tusschen station en wissel in Esselenstraat	9d.
Tusschen wissel in Marktstraat en eindstation, Krugersplein	9d.
Tusschen station en eindstation, Krugersplein.....	10d.

Na 6 uur 's avonds kan men geen 3d. of 4d. ritten meer bekomen. Na 9 uur 's avonds zullen alle ritten 1s. elk zijn, onverschillig wat de afstand ook moge wezen.

AMBTENAREN.

Landdrost — C. E. Schutte,	jaarwedde	£800
1ste Klerk — J. P. van der Merwe,	"	350
2de " — P. Eduard Minnaar,	"	250
3de " — (vacant)	"	200
1ste Rechterl. Commissaris (Civ. Afd.) — H. W. Zeiler,	"	650
Griffier — A. T. Calderwood,	"	300
Gerechtsbode — C. F. Coetzee,	"	45
2de Recht. Commissaris (Crim. Afd.) — J. B. Wolmarans,	"	650
1ste Publieke Aanklager — A. A. van Schalkwijk,	"	500
2de " — S. de Korte,	"	350
Klerk — L. Jonas,	"	200
Tolk Eng. en Hollandsch — C. J. Olivier,	"	150
" Indische Talen — A. E. Thornhill,	"	240
Stads-Ingenieur — E. Lütz,	"	650
4 Stads-Inspecteurs à £350, B. C. Lottering, F. A. Smit, B. Bouwer en G. J. P. Lottering,	"	1,400
3 Waterfiscaals à £225, — M. Smit, W. Smith en L. J. Meijer,	"	675
Parkopzichter — H. A. Schroeder,	"	200
Opzichter-Machinist (vacant)	"	
Dorpsveld-Opzichter — J. H. Bosman,	"	250

Bij proclamatie van ZHEd. den Staatspresident, dd. 22 December 1897, voorkomende in *Buitengewone Staatscourant*, dd. 23 December 1897, werd een tijdelijk Stadsbestuur voor de stad Pretoria aangesteld, bestaande uit T. N. de Villiers, Voorzitter, Paul Maré, Vice-Voorzitter, J. Bosch, Secretaris, C. E. Schutte, Landdrost, P. Botha, P. van der Bijl, E. Bourke, P. Kruger, Dr. M. S. Lingbeek, R. K. Loveday, E. P. A. Meintjes, W. E. Wilson, Dr. G. B. Messum, Districts-Genesheer, en E. Lütz, Stads-Ingenieur.

POTCHEFSTROOM.

Het district Potchefstroom wordt begrensd ten Noorden door de districten Krugersdorp en Pretoria; ten Oosten door Heidelberg; ten Zuiden door Vaalrivier; ten Westen door Wolmaransstad en Lichtenburg; heeft eene bevolking van ongeveer 25,000 zielen en eene oppervlakte van 5,889 vierkante mijlen. Goud, ijzer, diamanten, asbestos, koper en kalk worden hier gevonden.

De foudriffen looplen van af Johannesburg door het geheele district insluitende Klerksdorp tot aan Vaalrivier, en ook van af Heidelberg insluitende Venterskroon.

Voor land- en tuinbouw is dit district uitstekend geschikt.

Eene eigenaardigheid hier zijn de groote grotten of onderaardsche kelders, die zeker de moeite waard zijn bezichtigd te worden; de voornaamste, "Wonderfonteinsche Grot", is zeer beroemd.

Potchefstroom, het grootste dorp in het district en de hoofdplaats der Zuid-Afrikaansche Republiek, is gelegen aan Mooirivier, en heeft eene bevolking van ongeveer 5000 zielen.

De voornaamste gebouwen alhier zijn :

De Gouvernementsgebouwen.

De Ned. Herv. Kerk, Predikant C. W. du Toit.

De Ned. Herv. of Geref. Kerk, Predikant M. L. Fick.

De Geref. Kerk, Predikant J. L. Maury.

De Standard Bank, Bestuurder J. Calder.

De Ned. Bank en Crediet-Vereeniging, opgericht 1891, Bestuurder J. van Blommestein.

De Nationale Bank der Zuid-Afrikaansche Republiek, Beperkt opgericht 1892, Bestuurder H. Smit.

De voornaamste handelshuizen zijn van de heeren F. W. Reid & Co.; Garlick & Co.; W. Koster & Co.; Glen Scorgie; T. A. Scorgie; C. Reid & Co.; Sowden & Stoddart; Chas. Short & Co. en Alg. Boerenwinkel & F. Short.

Potchefstroom Executivekamer en Waarborgmaatschappij, beperkt. Secretaris W. G. Klerck.

De voornaamste Hotels zijn: Het Royal en het Crown Hotel.

Communicatie per trein.

De volgende heeren hebben zich in het dorp Potchefstroom gevestigd: Geneesheeren:— F. D. Kan, Districtsgeneesheer; Dr. Pirow, Dr. Thos. J. Dixon en Dr. Bird.

Procureurs, Notarissen, Transport- en Verbanduitmakers:—Van der Hoff & du Toit; Frits Kan; F. D. Conradie.

Venduafslagers:—W. G. Klerck, I. L. Shone en F. D. Conradie.

Te Potchefstroom worden de volgende nieuwsbladen uitgegeven:

"De Potchefstroomer" Eigenares Wed. J. Borrius, Redacteur J. Holleman.

"The Potchefstroom Budget", Uitgever en Eigenaar J. M. Slade.

Ventersdorp, gelegen aan Schoonspruit, ongeveer 30 mijlen van Potchefstroom, heeft ongeveer 600 inwoners.

Venterskroon heeft ongeveer 100 inwoners. Er staat eene finke kerk der Ned. Herv. Gemeente, Predikant-consulent Ds. A. Lagerwey.

Te Potchefstroom is het kantoor van den Mijncommissaris der Potchefstroom-delverijen.

AMBTENAREN.

Landdrost, en Spec. Landdr. Potchefstroom-Delverijen—D. Tom, jaarw. £700	
Klerk, Publieke Aanklager — J. S. Joubert,	" 400
Gerechtsbode — A. W. A. Borchersds,	" 45
Stads-Inspecteur — A. Borchersds,	" 250
Gezondheids-Inspecteur — F. F. Steinhöbel,	" 150
Waterfiscaal — C. H. Dormehl,	" 150
Waterfiscaal Schoonspruit — K. N. de Kock,	" 150
Veldwachter — E. Pretorius,	" 150
Marktmeester — P. J. Borchersds,	" 50
Districts-Geneesheer — F. D. Kan,	" 250
Resident-Vrederechter te Ventersdorp — M. E. Gey,	" 250
Waterfiscaal te Ventersdorp — J. C. Brandt Sr.	" 20

Plaatsen waar Schutten zijn, met opgave der Schutletters:

F. C. Botha, Potchefstroom (dorp) P S.

M. C. Rijkaart, Palmietfontein, wijk Schoonspruit, S P.

J. A. van Zijl, Ventersdorp, V D.

A. Z. Rosseau, Middelwater, wijk Gatsrand, M W.

J. J. Prinsloo, Rietpoort, R P.

H. J. Otto, Rietspruit, wijk Vaalrivier, R V S.

W. A. Lemmer, Otterfontein, onder wijk Schoonspruit, O S.

C. G. Wentzel, Klerkadrift, onder wijk Schoonspruit, K V S.

C. C. Heijneke, Jr., Muiskraal, wijk boven Mooirivier, C C H.

J. M. Nigrini, Nootgedacht, boven Mooirivier, J M N.

Land-Commissie:—W. J. Jooste, C. M. Douthwaite, N. S. Malherbe, Secr.

Baken-Commissie:—Wijk Vaalrivier, J. P. Grobler V.K., G. H. Grobler en D. H. D. Hattingh.

Wijk Gatsrand: J. H. Martins, V.K., P. F. de Villiers en P. J. Schutte.

Wijk Boven-Moorivier: D. J. van Graan, V.K., W. H. Huizers en P. G. Botha.

Wijk Boven-wijk-Schoonspruit: H. C. Visser, V.K., G. J. L. van Eck en P. M. Basson.

Wijk Onder-wijk-Schoonspruit, A. P. J. Cronjé, V.K., A. P. L. Kotzé en B. H. Swart.

Districtsraad:—Dirk Tom, Voorzitter; Leden, W. J. Vermaas, A. J. Rousseau, H. P. van Aswegen, H. Terblans, R. P. J. Janse van Vuren; Secretaris J. S. Joubert.

Dranklicentie-Commissie:—Voorzitter, Dirk Tom; Leden, C. Rickets, M. A. v. d. Hoff, J. B. Retief, J. H. Kock; Secretaris, I. D. Bosman.

Gezondheids-Comité.—Boven-Mooirivier: D. J. Bodenstain, H. Terblans en P. J. Pienaar.

Gatsrand: J. T. Martins, H. M. du Preez en D. Opperman.

Boven-Schoonspruit: H. C. Visser, J. Labuschagne en J. H. Schoffer.

Dorp Potchefstroom: Dirk Tom, Landdrost, J. B. Retief, Dr. Kan, C. M. Douthwaite en A. J. Zinn.

Vaalrivier: C. J. Janse van Vuren, H. van Aswegen en J. du Plessis.

RUSTENBURG.

Het district Rustenburg is gelegen op 24° tot 27° Z. B. en 27° tot 28° O. L., en wordt begrensd ten Noorden door de Marico- en Krokodilrivieren en het district Waterberg, ten Oosten door de districten Waterberg en Pretoria, ten Zuiden door het district Krugersdorp en ten Westen door het district Marico.

Het is ongeveer 10,655 vierkante Engelsche mijlen groot en heeft eene bevolking van ongeveer 11,000 blanken en 25,000 naturellen.

Er wordt goud, zilver, koper, lood en ijzer gevonden, waarschijnlijk houdt dezen rijken bodem nog meer andere metalen in.

Op het gebied van landbouw is het district Rustenburg zeker het belangrijkste en in alle opzichten de korenschuur der Republiek. Niet alleen verbouwt men alle soorten van granen, maar tropische gewassen vinden daar een prachtige bodem. Vooral de Magaliesberg-tabak is zeer beroemd en overal bekend over geheel Afrika. Wat landbouw betreft gaat Rustenburg zeker een schoone toekomst te gemoet.

De runderpest heeft den veestapel groote schade gedaan. Duizenden beesten zijn gestorven. Men hoopt dat spoorwegverbinding den landbouwers nu tegemoet zal komen.

Het dorp Rustenburg ligt ten N. O. van den Magaliesberg en is tot heden slechts het eenigste dorp in het district met ongeveer 700 blanke inwoners.

De voornaamste gebouwen zijn het Gouvernementsgebouw, bestaande uit het Landdrost-, Post- en Telegraafkantoor, alsook een kruitmagazijn en een nieuwe gevangenis ten Zuiden van het dorp, hetwelk een sterk en fraai gebouw is.

Verder heeft men de Ned. Herv. of Gereformeerde Kerk, Predikant G. J. Rudolph; de Hervormde Kerk, Predikant J. van Belkum; de Gereformeerde Kerk, Predikant D. Postma; de Engelsche Kerk, Predikant C. Maber.

Er zijn twee gesubsidieerde scholen, eene onder den heer J. C. Lombard en eene onder den heer J. Kamp.

De voornaamste handelshuizen met hunne bestuurders zijn:—Schoch & Co., bestuurder W. A. Schoch; Somers & Co., bestuurder J. Somers; Bourke & Co., bestuurder D. McKenzie; J. Samuel & Co., bestuurder J. Samuel; E. Mundel, bestuurder E. Mundel.

Er bestaat een takbezigheid van de Nationale Bank der Z.-A. Republiek, beperkt, bestuurder C. Peacock.

Het voornaamste hotel is: Het Masonic Hotel, eigenaar W. Rösch.

Een kost- en logieshuis, eigenaar P. C. de Jager Sr.

Men heeft geregeld driemaal per week een postkar, komende van Pretoria, Johannesburg via Krugersdorp en een van Zeerust heen en terug.

De volgende heeren hebben zich in het dorp Rustenburg gevestigd: Geneesheeren:—F. T. Auden, Districtsgeneesheer, salaris £100; A. Machol.

Procureurs:—A. R. Orsmond en v. d. Berg.

Agent:—H. K. J. van Noorden.

Transport- en Verbandsuitmaker: H. K. J. v. Noorden.

Nieuwsbladen worden in Rustenburg nog niet uitgegeven.

AMBTENAREN.

Landdrost — J. C. Brink,	jaarwedde £700
Wd. 1ste Landdrostklerk, Publ. Aanklager en Zegeluitdeeler— T. C. du Plessis,	" 432
Magazijnmeester — J. Somers,	"
2de Landdrostklerk — (vacant)	" 200
Gerechtsbode — F. W. S. de Vos,	" 45
Waterfiscaal — B. van Leeuwen,	" 50

Plaatsen waar Schutten zijn, met opgave der Schutletters:

J. J. van der Merwe, dorp, R St.
L. J. van der Merwe, Steenbokfontein, Zwartruggens Z R S.
P. Brink, Elandsrivier ER, Lemoenfontein.
J. Botha, Hoogeveld H V, Boschfontein.
J. J. Otto, Vlakfontein, H V.

Laudcommissie:— W. P. Robinson, Voorzitter, W. T. Dawes, J. F. Kirsten.

Bakencommissie:—Wijk Hoogeveld, P. S. Steenkamp, Voorzitter, P. J. C. Grobler, F. L. Labuschagne.

Wijk Zwartruggens, J. I. Eloff, Voorzitter, L. J. van der Merwe, H. J. Breedt.

Wijk Hexrivier, P. Kruger, Voorzitter, G. F. Kirsten, H. K. J. van Noorden.

Wijk Elandsrivier, J. H. Hatting, Voorzitter, D. S. Fourie, M. Dreijer.

Districtsraad:—J. C. Brink, Landdrost, ex-officio Voorzitter, D. S. Fourie, J. Coetser, J. A. du Plessis, P. J. C. Grobler, H. K. J. van Noorden, Secretaris.

Dranklicentie-Commissie:— Leden, W. T. Dawes, D. S. van der Merwe, C. J. H. Kruger en J. S. Esterhuizen.

Gezondheids-Comité.—Wijk Hexrivier en dorp: W. A. Schoch, en Dr. A. Machol.

Wijk Hoogeveld: D. Fauché, P. J. Grobler en C. C. de la Reij.

Wijk Elandsrivier: C. J. Erasmus, W. A. de Beer en J. C. Cronjé.

Wijk Zwartruggens: F. A. Malan, M. C. Eloff en D. G. du Plessis.

LIJDENBURG.

Het district Lijdenburg, gelegen in het Oosten der Zuid-Afrikaansche Republiek, wordt begrensd, ten Noorden door het district Zoutpansberg, waarvan het gescheiden wordt door de Olifantsrivier, ten Oosten door het Portugeesche gebied Delagoabaai, natuurlijke grens het Lebombo-gebergte, ten Zuiden door Swazieland en het district Carolina, en ten Westen door het district Middelburg.

De grootte van dit district bedraagt ongeveer 12,000 vierkante Eng. mijlen, terwijl de blanke bevolking ongeveer 3000 zielen bedraagt.

In het Oostelijk gedeelte, alsook in de nabijheid van het dorp Lijdenburg, en ten Noorden en Noord-Oosten van dit dorp wordt goud gevonden. Voornamelijk in den laatsten tijd nemen de delverijen in Lijdenburg zeer toe in belangrijkheid. De Kaap, Komatie en Pelgrimsrust-delverijen zijn in het district gelegen.

In het Zuid-westen treft men steenkolen aan, en in het Zuid-oosten kwikzilver. Het Zuid-westelijk deel van het district is hoogveld en uitmuntend geschikt voor groot en klein vee.

Het middelste gedeelte is hoofdzakelijk banken- of zoogenaamd gebroken veld, en hier worden alle soorten granen verbouwd, terwijl het Noorden en Oosten tot het lage veld behoort, en uitmuntend geschikt is tot het aanleggen van plantages voor tropische gewassen.

De voornaamste producten tot nu toe gewonnen zijn: tarwe, haver, garst, mielies, kafferkoorn en tabak; vruchten, zooals perziken, abrikozen, limoenen, vijgen, appelen, peren, druiven, enz., worden ook hier in groote hoeveelheid aangekweekt.

Het dorp Lijdenburg is gelegen aan de Drakensbergen, 8 uur te paard van de naaste spoorwegstation te Machadodorp. Wanneer het dorp spoorwegverbinding verkrijgt, zal er gelegenheid zijn tot vooruitgang door de ontginning der goudmijnen. Het dorp is overvloedig voorzien van water en is mooi met boomen beplant. De straten beginnen nu ook een beter aanzien te verkrijgen. Lijdenburg is een graandistrict, en is in staat het grootste gedeelte van het Land met graan te voorzien, als droogte en sprinkhanen niet de oogst doen mislukken. De veeteelt beantwoordt niet. De runderpest heeft groote verwoesting aangericht; door middel van inenting heeft men nogthans vele beesten gered. Lijdenburg is een van die districten welke rijkelijk gezegend zijn met water. De grootste kwestie is slechts den arbeid. Lijdenburg is uiterst gezond, zijnde het klimaat zeer gematigd.

Lijdenburg, het hoofddorp, heeft eens bevolking van ongeveer 800 inwoners.

De voornaamste gebouwen zijn: Het Gouve nementsgebouw, Post- en Telegraafkantoren.

De Ned. Herv. of Ger. Kerk, Predikant Ds. H. J. Neethling, M. A.

De Gereformeerde Kerk, Predikant Ds. M. P. A. Coetzee, die thans zijn standplaats heeft te Belfast.

De Episcopale Kerk, Predikant Eerw. Rue.

De Roomsche Katholieke Kerk, Priester Vader Brown.

Een Hollandsche gesubsidieerde school, onderwijzer S. W. Hiemstra, assistent-onderwijzeres mej. Meiring en mej. K. van Blerk.

De Nationale Bank der Zuid-Afrikaansche Republiek, Beperkt, opgericht 1 Juni 1892, Bestuurder D. H. Swart.

De Standard Bank, opgericht Juni 1884, Bestuurder P. Ferreira.

Handelshuizen van de heeren J. L. Schurink, F. B. Robinson & Co., J. L. Schurink, Jr., Butcher & Sons, A. G. Andrews, H. Archer & Co. en M. L. de Souza.

Hotels:—The Plough en The Standard.

In het dorp Lijdenburg hebben zich gevestigd de heeren:—

Dr. A. M. Neethling, Districtsgeneesheer.

Procureur, Dr. U. J. Heerma van Voss.

Procureur en Notaris, H. S. Fotheringham.

Geneesheer, Dr. W. F. Oakeshott.

Chemist, Dr. F. Wilms en J. R. Jones & Co., bestuurder A. Webb.

Vendu-afslager, W. Praser.

Als nieuwsblad wordt hier uitgegeven, "The Transvaal" en "De Lijdenburger", eigenaars Lijdenburg Drukmaatschappij.

Postverkeer met Machadodorp 3 malen per week.

De dorpen Dullstroom, Belfast en Pelgrimsrust vallen ook in dit district.

AMBTENAREN.

Landdrost — G. F. Joubert,	jaarwedde £700
Spec. Landdrost Lijdenburg-Delverijen.	
1ste Klerk, Publ. Aanklager en Magazijnmeester—D. Coetzee,	" 420
2de " — F. A. J. Tante,	" 225
3de " — H. de Clercq,	" 200
Gerechtsbode — A. Kuhneisen,	" 45
Waterfiscaal — P. W. Coetser,	" 50
Marktmeester —	" 25

Plaatsen waar Schutten zijn, met opgave der Schutletters.

A. Kuhneisen, Lijdenburg (dorp), L S.

Cornelis Schnoek, Elandspruit, Machadodorp, S E.

S. E. Franck, Grootboom, aan Watervalrivier, G B L.

T. J. Grobler, Belfast, B L S.

Districtsraad:—Deze bestaat uit den Landdrost als ex-officio voorzitter en 4 leden, uit elk der wijken 1.

Landcommissie:—O. J. Coetzee, D. P. S. Kruger en M. A. Coetser, secretaris.

Bakencmissies:—Dorp Lijdenburg, M. J. Schoeman, C. Schulze en M. A. Coetser.

Wijk Krokodilrivier, D. J. Schoeman, P. J. Joubert en F. Preis.

Wijk Ohrigstad, P. B. Swart, G. P. Coetser en H. C. van Niekerk.

Wijk Steenkampsberg, M. P. Taute en L. Laubscher.

Wijk Komatie, W. H. Versfeld, A. J. Smit en H. F. Prinsloo.

Dranklicentie-Commissie. — Landdrost G. F. Joubert, Voorzitter, P. A. Kocleman, J. A. Erasmus, P. Joubert, C. Maré.

Gezondheids-Comité's. — Dorp Lijdenburg: Landdrost Joubert, H. S. Fotheringham, J. Parsons en Dr. A. M. Neethling.

Wijk Krokodilrivier: Veldkornet D. J. Schoeman, C. J. Joubert, M. G. Taute, S. J. Schoeman Sr., C. F. Naudé en Dr. A. M. Neethling.

Wijk Ohrigstad: Veldkornet P. B. Swart, G. P. Coetser, J. J. Vosloo en P. E. Kruger.

Wijk Steenkampsberg: Veldkornet, M. P. Taute, A. J. Coetzee, W. F. Joubert en J. C. Combrinck.

Landbouwenootschap — Voorzitter de Landdrost, Secretaris U. J. Heerma van Voss.

Belfast is gelegen in de wijk Steenkampsberg, district Lijdenburg, en aan de spoorweglijn van de N.Z.A.S.M.

Belfast heeft eene bevolking van ruim 600 inwoners.

Aan de westzijde van het dorp is de groote kolenmijn van de Transvaal Consol. Steenkool-Maatschappij, die door een tak-spoorlijn verbonden is aan de spoorlijn van de N.Z.A.S.M. Deze mijn is zoo ingericht dat dagelijks duizend ton kolen geleverd kan worden.

Het dorp wordt voorzien van water door sterke fonteinen en een dam.

De omtrek is zeer goed voor veeteelt; paardenziekte is hier geheel onbekend.

De voornaamste producten zijn: haver, garst, mielies, kafferkoorn; vruchten, zooals perziken, abrikozen, vijgen, appels, peren, druiven, enz., worden ook hier in groote hoeveelheden aangekweekt.

De voornaamste gebouwen zijn:

Het Gouvernementsgebouw, Resident Vrederechters-, post- en telegraafkantoor.

De Gereformeerde Kerk, predikant Ds. M. P. A. Coetzee.

De Ned. Herv. of Geref. Kerk, predikant Ds. H. J. Neethling. die zijn standplaats heeft te Lijdenburg.

De Episcopaaalsche Kerk, predikant Eerw. Graham.

Een Hollandsche gesubsidieerde school (een zeer net gebouw met onderwijzerswoning zal spoedig gebouwd worden). Hoofdonderwijzer Johs. Boersma, 1ste asst. J. J. Malan, 2de mej. Evers, 3de vacant.

De Nationale Bank der Z.-A. Republiek, bestuurder de heer Wolfaardt.

Handelshuizen: J. Parsons Sr., Store Bros, Heimann & Duvoison, H. Leviton, Forsyth & Hugo, J. F. Vermooten en Walsch & Co.

Stoommolens van de heeren Thos. Lloyd en van J. Parsons Sr.; aan deze laatste is ook verbonden een zaagmolen.

Hotels: Transvaal-, Belfast- en President-Hotel.

In het dorp Belfast hebben zich gevestigd: Dr. A. C. Frames en Dr. G. O. Moorhead.

Procureurs: Innes en Kuun.

Venduafslagers: Meijer de Kock en O. J. Coetzee.

AMBTENAREN.

Resident-Vrederechter — Andreas Coetzee.

Hulpklerk van den Resident-Vrederechter — W. Venter.

Dullstroom. — Het dorp Dullstroom is gelegen omtrent 6 uur van het dorp Lijdenburg en 3 uur van het dorp Belfast, aan de ontworpen spoorweglijn Belfast—Lijdenburg, zooals goedgekeurd door den E. A. Eersten Volksraad.

Het dorp zelf en de omstreken hebben het meest gezonde klimaat voor menschen en dieren.

De voornaamste gebouwen zijn:
 Het Landdrost-, Post- en Telegraafkantoor.
 Ned. Hervormde of Gereformeerde Kerk, predikant A. P. Burger.
 Ned. Gereformeerde Kerk, predikant Ds. Snijman.
 Ned. Hervormde Kerk, predikant Ds. M. J. Goddefroy.
 Engelsche Kerk, predikant Ds. Langford Browne.
 Middelburg-Publieke-School, onderwijzers: de heeren J. P. v. d. Merwe
 en J. Haufst Fleisch en mejuffr.'s H. Steyn, E. Venter, B. du Toit en
 D. Koch.

De Nationale Bank bestuurder B. Theron.

De Standard Bank, bestuurder A. D. Ruxton.

De voornaamste handelshuizen zijn van de heeren J. W. Henwood,
 Store Bros., H. O. Eksteen & Co., McDonald & Keet, J. B. de Kock,
 J. Chamberlain, J. Sack, J. Williamson, J. S. K. Williams, Minnaar
 & Co. en Currie & Landsberg.

De voornaamste Hotels zijn: — Het Middelburg-Hotel, eigenaar
 J. Campbell, het Transvaal Hotel, Schiffmann & Co., en het Masonic
 Hotel, H. Boshoff & Co.

Communicatie per postkoets en spoor.

De volgende heeren hebben zich alhier gevestigd:—

Dokters.—Dr. Pittet; Dr. Wiedeman, Dr. P. A. Green.

Procureurs en Notarissen.—W. F. Liesching, W. P. Pistorius en
 W. Rose Innes.

Agenten.—O. C. Weeber, W. F. Liesching, P. G. Burgers, W. P.
 Pistorius en P. Engwirda.

Het dorp Roos-Senekal is ongeveer 54 mijlen van Middelburg gelegen
 in Mapochsland, niet ver van den voet van Steenkampsberg. Het
 dorp draagt haar naam naar de Commandanten Roos en Senekal, die
 in den oorlog tegen de kaffers onder Niabel en Mapoer in 1882 zijn
 gesneuveld. Er is een Ned. Herv. Kerk, predikant Ds. M. J. Goddefroy.

AMBTENAREN.

Landdrost—G. J. W. du Toit,	jaarwedde £650
1ste Klerk, Publieke Aanklager en Zegeluitdeeler—J. D. S.	
van Woudenberg,	” 420
2de Klerk—Otto C. Weeber,	” 225
3de ” — P. Schutte,	” 200
Magazijnmeester—J. J. Trichardt,	” 12
Gerechtsbode—J. B. Robinson,	” 45
Waterfiscaal—G. J. van Rensburg,	” 30
Gezondheids-Inspecteur—G. J. van Rensburg	” 120
Marktmeester—J. L. van Heerden,	” 15
Districts-Genesheer—Dr. L. Pittet,	” 100
Resident-Vrederechter en Magazijnmeester te Roos-Senekal— M. J. Willemse,	” 362

Plaatsen waar Schutten zijn, met opgave der Schutletters:

M. C. Richter, Middelburg (dorp), M S.

M. C. Landsberg, Brugspruit, wijk Steenkoolspruit, B S S.

J. J. Scheepers, Roodepoort, wijk Seylonsrivier, R S M.

J. Taljaard, Roos-Senekal, wijk Mapochsgronden, R S.

A. F. du Toit, Haakdoorndraai, wijk Seylonsrivier, B S S.

P. de Wet, Boschfontein, wijk Steenkoolspruit, B M S.

G. van der Merwe, Enkeldoorn, wijk Seylonsrivier, S B S.

T. G. Lombaard, Bankylei, wijk Olifantsrivier, B V.

J. J. Spies Jr., Hoedspruit, wijk Seylonsrivier, H S S.

Land-Commissie:—P. J. L. Koppenschaar, Voorzitter, J. H. Coetzee
 en J. L. van Heerden.

Baken-Commissies:—Wijk Steenkoolspruit, M. C. Pretorius, Voorzitter,
 G. S. van Heerden en W. J. Jordaan.

Wijk Olifantsrivier, P. F. Trichardt, Voorzitter, J. J. Botha en J. J. S.
 du Toit.

Wijk Seylonsrivier, G. J. J. Joubert, Voorzitter, N. J. Grobler en
 S. C. J. Vermaak.

Dranklicentie-Commissie:—Landdrost G. J. W. du Toit, Voorzitter; J. D. L. Koppenschaar, J. L. van Heerden, J. F. Veruciel, I. P. Minnaar en Otto C. Weeber, Secretaris.

Gezondheids-Comité's.—Wijk Middelburg: J. N. R. Joubert, Voorzitter, O. C. Weeber Sr., J. F. Veruciel, J. C. L. Coetzee, Otto C. Weeber, Secretaris.

Mapochsgsonden: Veldcornet J. J. Krige, Voorzitter, P. W. Visagie, F. W. D. Schirmer, Secretaris.

Steenkoolspruit: Veldcornet M. C. Pretorius, Voorzitter, C. E. Gouws, J. J. van Niekerk, N. Dijksterhuis, Secretaris.

Olifantsrivier: P. F. Trichardt, Voorzitter, J. S. Bosman, G. R. Opperman, J. J. Botha, Secretaris.

Wijk Seylonsrivier: Veldcornet G. J. J. Joubert, Voorzitter, J. P. Joubert, P. E. Erasmus, L. J. Compaan, Secretaris.

WATERBERG.

Het district Waterberg wordt begrensd door de Krokodilrivier en de districten Pretoria, Rustenburg en Zoutpansberg.

Het distrikt is ongeveer 3000 plaatsen van gemiddeld 3000 morgen groot, met een blanke bevolking van circa 5,050 zielen. De plaats Welgevonden is in 1893 geproclameerd; naar diamanten worden ook in de nabijheid van het Warmbad gezocht, en veelbelovende teekens gevonden, als ook nu op de Turfvlakte en andere plaatsen.

In 1897 is het district zwaar geteisterd door runderpest, droogte, sprinkhanen en koorts.

De mineralen hier gevonden zijn: goud, zilver lood en kwikzilver.

Het distrikt is uitstekend geschikt voor landbouw, veeteelt en boomkweekerij, vooral het laatste voldoet uitstekend en belooft veel voor de toekomst.

Producten nu gewonnen zijn: koren, mielies, haver, garst, rogge, manna en tabak. Met de aanplanting van koffie wordt te Piet-Potgietersrust een proeve genomen,

Het dorp Nijlstream, de zetelplaats van het distrikt, heeft eene bevolking van 60 huisgezinnen; men heeft hier het Landdrost-, Post- en Telegraafkantoor, de Gevangenis en het Kruitmagazijn.

Een Ned. Herv. of Geref. Kerk, Predikant Ds. Burgers.

Een Ned. Herv. Kerk, predikant-consulent, Ds. M. J. Goddefroy.

Een Geref. Kerk, Predikant Ds. D. M. van Rooy.

Verder winkels van de heeren E. Tamsen en van Zijl & Co.

Een Hotel, Nijlstream-Hotel.

De heeren J. L. de Lange Jzn., Jean Daly en Basman, Wetsagenten, hebben zich te Nijlstream gevestigd.

Sinds 1 Juli 1898 is de spoorweg geopend tot Nijlstream en thans gered tot Piet-Potgietersrust.

Het dorp Hartingsburg met eene bevolking van ongeveer 15 huisgezinnen, heeft geen publieke gebouwen; slechts een paar winkels van de heeren McCord & Son en van der Walt & Co.

Het dorp Piet-Potgietersrust, met eene bevolking van 70 huisgezinnen, heeft slechts één winkel van de heeren Struck & Schultz; ook een hotel, eigenaars de heeren Struck & Schultz.

Warmbad. — Deze merkwaardige bron met hare geneeskrachtige eigenschappen is gelegen in het distrikt Waterberg ongeveer op 28 $\frac{1}{2}$ ° O. L. en 25 $\frac{1}{2}$ ° Z. B.

Wijlen President Burgers kocht de plaats "Het Bad" waarop die bron gelegen is, in 1873 voor het Gouvernement, met het bepaalde oogmerk om het bad tot een sanatorium te maken; maar omstandigheden verhinderden de uitvoering van zijn edel plan. Daar het van belang

is voor de lijdende menschheid, dat de eigenschappen van Warmbad meer algemeen bekend worden, vermelden wij hier het volgende:

De temperatuur der bron wisselt af van 12° tot 14° Fahrenheit. Een gallon water daaruit bevat volgens de analyse van Dr. Hahn. aan

Koolzure Soda	18.84	grein.
Keukenzout	9.168	"
Koolzure Lithia	0.12	"
Koolzure Kalk	1.82	"
Koolzuur IJzer	0.29	"
Zwavelzure Magnesia.....	0.86	"
Kiezelsuur	2.45	"

Verder meldt de Professor in zijn rapport, gedateerd 5 September 1839, dat de kenmerkende genee-krachtige eigenschappen van dit water worden gerepresenteerd door koolzure soda, koolzure lithia en koolzuur ijzer; dat het behoort tot de klasse van de koolzuurhoudende alkalische minerale wateren, koolzure soda houdt, in grooter hoeveelheid dan eenig ander bestanddeel, en vergezeld is van andere carbonaten zooals lithia, ijzer en kalk.

Voorts wordt aangemerkt dat het water van Warmbad een nauwe overeenkomst heeft met de wateren van Ems en dienstig is ter genezing van ziekten in de spijsverteringsorganen, nieren, blaas en vagina, en vooral ook van rheumatisch of jicht, niet alleen door het water der bron, maar bovenal door een bad in den warmen modder, die uit de wanden van deze merkwaardige bron lekt.

De Regeering heeft dus in Warmbad een kostbaar eigendom en eene inrichting die tot eene weldaad strekt voor de lijdende menschheid.

De Regeering heeft 25 badhuisjes met 100 kamers gebouwd; de bron is overdoekt. Ook is er een koudwaterbasin gebouwd.

AMBTENAREN.

Landdrost—H. J. Kroep,	jaarwedge	£600
Landdrostklerk, Publieke Aanklager, Zegeluitdeeler en Magazijnmeester—Joh. de Ridder Jr.,	"	382
2de Klerk—D. S. Atchinson,	"	200
Gerachtsbode—J. P. du Preez,	"	45
Waterfiscaal Nijlstrom—G. J. Smith,	"	50
Taxateur Gezondheids Comité wijk Nijlstrom—J. L. de Lange.		
Resident-Vrederechter Piet-Potgieters-rust—J. F. E. de Beer,	"	300
Klerk Resident-Vrederechter—C. Lombard,	"	200
Waterfiscaal Piet-Potgieters-rust—J. N. Fourie,	"	50
Zegeluitdeeler Piet-Potgieters-rust—P. J. Wood,	"	12
Magazijnmeester Piet-Potgieters-rust—C. Lombard,	"	12

Plaatsen waar Schutten zijn, met opgave der Schutletters:

J. P. du Preez, Nijlstrom, N S S.

J. J. Geijser, Pietpotgietersrust, P P R.

Gezondheids-Comité's.—Dorp Nijlstrom: J. L. de Lange, C. Forssman, E. Tamsen.

Wijk Nijlstrom: J. Heystek, J. F. Deppenaar, J. A. van Heerden.

Wijk Zwagershoek: P. J. v. Heerden, J. J. v. Staden, J. Rankin.

Land-Commis sie:—N. J. Grobler, Voorzitter; C. B. Swanepoel, A. J. Burgers.

Districtsraad:—A. P. Swanepoel, Zwagershoek, S. A. de Beer, Nijlstrom.

ZOUTPANSBERG.

Het district Zoutpansberg grenst ten Westen aan Waterberg, ten Zuiden aan Lijdenburg, Oostwaarts aan Mozambique, en ten Noorden aan de Limpopo of Krokodilrivier. Het is 't Noord-Oostelijk grensdistrict der Zuid-Afrikaansche Republiek en wel het grootste. Het beslaat ongeveer eene oppervlakte van 36,000 vierkante mijlen, en heeft een blanke bevolking van ongeveer 3700 zielen.

Het midden en hoogveld van dit district is zeer goed geschikt voor veeteelt en landbouw. In het noorden, wijk Spelonken, wordt koffie, suiker en rijst verbouwd. Ook treft men hier een tropische plantengroei aan, en het klimaat is uitstekend. Op den Houtboschberg en het noordelijke gedeelte van de Spelonken zijn uitgestrekte houtbosschen van groote waarde, waar geelhout, witpeer, malonie, motomie, terpentijn, assen, en verchillende andere boomsoorten groeien.

In het westelijk gedeelte van Zoutpansberg bevinden zich de zoutpannen, waarnaar jaarlijks duizenden zakken goed en bruikbaar zout gewonnen wordt.

Aan mineralen is dit district zeer rijk; voornamelijk vindt men hier goud, zilver, ijzer, koper, cinabar, galina, pyritis, turmeline, graphite. Diamanten zijn ook gevonden. De geproclamceerde goudvelden die nu alleen bewerkt worden zijn de Marabastad, Montboschberg, Selatie en Klein Letaba-delyerijen.

Pietersburg, de hoofdstad van het district Zoutpansberg is eene bloeiende stad met ongeveer 2000 inwoners.

De voornaamste gebouwen zijn het Landdrost-, Mijncommissari-, Post- en Telegraafkantoor, vier Kerken, twee Banken: de Nationale Bank der Z. A. R. bepkt. en de Natal Bank; twee scholen, en een 20-tal winkels.

Nieuwsbladen: „Zoutpansberg Review“, „Zoutpansberg Wachter“ „N. D. Advertentieblad“ en „Boerenvriend“.

De volgende heeren hebben zich hier gevestigd:

Geneesheeren:—Dr. O. Hohls, Districts-genee-heer, en Dr. Alessandri.

Apothekers: T. Sombeek en Miller & Co.

Procureurs:—H. van Reenen en L. Krause.

Wetsagenten:—T. Kleinenberg, F. Menne, M. A. W. Jorissen, en J. F. Kirsten, die tevens Secretaris is van de Zoutpansberg Executeurskamer.

In dit district zijn nog 6 dorpen, nl.:—Smitsdorp, Marabastad, Haenertsburg, Leydsdorp, Paulerust en Agatha.

AMBTENAREN.

Landdrost—J. Heystek,	jaarwedde £65)
1ste Klerk, Publ. Aanklager en Zegeluitdeeler—J. T. de V. Smit,	„ 420
2de Klerk—F. Smidt,	„ 225
3de „—J. van Aswegen,	„ 200
Tolk—J. W. C. Johnson,	„ 48
Gerechtsbode—J. W. C. Johnson,	„ 45
Marktmeester—M. J. van Oudtshoorn.	„ 20
Waterfiscaal en Dorpsopzichter—J. C. Swart,	„ 50
Magazijnmeester en Belastinggaarder—J. P. Kirsten,	„ 24
Boschopzichter—F. Botha,	

Plaatsen waar Schutten zijn, met opgave der Schutletters:

Pietersburg, P B.

Houtboschdorp, H B.

J. L. Smit, Waterplaats, W P.

Dranklicentie-Commissie:—Landdrost, Voorzitter; Leden: S. Roos, J. F. Moller, D. J. du Preez, P. S. Potgieter; F. Smidt, wn. Secretaris.

Gezondheids-Comité:—Landdrost, Voorzitter; Dr Hohls, E. D. Chittenden, M. Kelly, T. Kleinenberg; J. T. de Vrije Smit, Secretaris.

HEIDELBERG.

Het district Heidelberg wordt begrensd ten Zuiden door Vaalrivier, ten Westen door het district Potchefstroom, ten Noorden door Pretoria, Krugersdorp en Middelburg en ten Oosten door het district Standerton.

Het is ongeveer 2970 vierkante Engelsche mijlen groot en heeft eene bevolking van ruim 10,600 blanken.

De voornaamste producten zijn granen en groenten, alsook allerlei vruchten.

Goud en steenkool worden hier in groote hoeveelheden gevonden. Verscheiden maatschappijen zijn reeds gevormd om de goud- en steenkoolvelden te exploiteeren.

Voor landbouw en veeteelt is dit district ook zeer geschikt; er dient evenwel ter bechutting van het vee meer gedaan te worden tegen de vele regens in den zomer en de koude in den winter.

Heidelberg, de hoofdplaats van het district, gelegen aan Blesbokspruit, heeft eene bevolking van ongeveer 1070 inwoners.

De voornaamste gebouwen hier zijn de Ned. Herv. of Gerf. Kerk, predikant Ds. A. J. Louw; het Landdrost-, Post-, Telegraaf- en Mijn-commissaris-kantoor; de Ned. Herv. Kerk, predikant Ds. ....; de Gereformeerde Kerk, predikant Ds. P. Snijman; de Wesleyaansche Kerk, predikant Rev. Appelbe; de Episcopalsche Kerk, predikant Rev. Organ; de Nationale Bank, bestuurder A. Kriegler; de Standard Bank, bestuurder O. B. Shepperson; de Natal Bank, bestuurder E. Polkinghorne.

De voornaamste hotels zijn:—Het Royal Hotel, eigenaar R. H. Graham; Central Hotel, eigenaar Klavansky & Co.; President Hotel, eigenaar V. N. Kark.

Het Stationsgebouw ligt ongeveer een mijl van het dorp.

De volgende heeren hebben zich te Heidelberg gevestigd:—

Dokters.—Dr. James O'Reilly, Districtsgeneesheer, Dr. E. Nixon.

Dr. P. Allport, Dr. Marquardt.

Apotheker.—W. Harvey en A. Brown.

Procureurs en Notarissen.—Julius Ahrbeck, A. van Driel, J. T. M. Thwaits en A. E. Ochs.

Wetsagent en Notaris.—A. von Geusan.

Wetsagenten.—W. L. K. Reuter en I. E. Bongers.

Generale Agenten.—G. Blyth en J. F. Goodwin.

Een wekelijksch nieuwblad wordt uitgegeven, n.l. „Heidelberg News”, door H. Weakley.

De volgende dorpen zijn in dit district gelegen:

Vereeniging. Greijlingstad. De Nigel, ongeveer 6½ mijlen van het dorp is met de telegraaflijn verbonden. Daar hebben zich verscheiden bezigheidsmenschen gevestigd.

Het dorp Meijerton, ook aan de spoorweglijn gelegen, is nog zeer klein en weinig bevolkt.

AMBTENAREN.

Landdrost — F. D. J. Wepener,	jaarwedde £850
1ste Landdrostklerk en Publ. Aanklager — F. C. Middleton,	„ 500
2de „ en Griffier — F. H. van Buren Schele,	„ 250
Gerechtsbode — J. S. Fourie,	„ 45
Waterfiskaal — W. S. Smith,	„ 30
Marktmeester — W. S. Smith,	„ 20
Res. Vrederechter, Vereeniging — J. S. N. Hugo,	„ 250
Civiele Commissaris — Z. B. Evers,	„ 525
Klerk — J. N. B. de Villiers,	„ 200

Plaatsen waar Schutten zijn, met opgave der Schutletters.

J. J. Human, dorp Heidelberg H S.

L. G. Triegaardt, Bultfontein B F S, (postk. Nigel).

D. A. de Villiers, Nooitgedacht N H, wijk Hoogeveld.

C. Perl, Rietfontein A G G, wijk Hoogeveld.

G. C. J. van Vuren, Olifantsvlei K S, wijk Kliprivier.

G. Perl, Witkop G H, wijk Kliprivier.

Fr. J. Lombard, Boschkop B K, wijk Roodekoppen.

P. de Villiers, Leeuwspuit, wijk Roodekoppen L R S.

L. N. Schuurmann, Greijlingstad G S H, wijk Roodekoppen.

C. F. Hazebroek, Doornkop D S, wijk Roodekoppen.

Dranklicentie-Commissie:—Landdrost F. D. J. Wepener, Voorzitter, R. C. Spruijt, P. R. Viljoen, J. G. Meijer, J. S. Fourie, A. S. Botha, Secretaris.

Gezondheids-Comité:—Landdrost F. D. J. Wepener, Voorzitter, Dr. J. O'Reilly, districtsgeneesheer, R. C. Spruijt, Veldcornet, J. Fagan, H. Albers, J. F. Goodwin, G. C. Bür, Secretaris.

WAKKERSTROOM.

Het district Wakkerstroom ontleent zijn naam aan een rivier ook wel Ootakarivier genoemd die door het hoofddorp stroomt en zich ontleent in de Buffelrivier; behalve dit hoofddorp, genaamd Martinus-Wesselstroom naar Ex-President Pretorius, zijn de dorpen Volksrust en Amersfoort mede in dit district gelegen.

Voortrekkers hebben zich sedert 1853 en '54 in dit district gevestigd, aanvankelijk in de omstreken waar nu Volksrust is gelegen, vandaar dat dit gedeelte nog Verzamelbergen heet; vroeger werd het geheele district met dien naam aangeduid.

De eerste intrekkers hadden tot hun hoofd gekozen de voor eenige jaren overleden heer Jan van der Schijff.

Op 6 November 1859 is het district met het hoofddorp door de Regeering van de Z. A. Republiek geproclameerd; het district was te dien tijde zeer uitgestrekt; de grenzen waren Vaalrivier, Natalsche lijn, Utrecht en Lijdenburg; thans grenst het district ten Noorden aan het district Ermelo, ten Oosten aan het district Utrecht, ten Zuiden aan het district Utrecht, Natal en den Oranje Vrijstaat en ten Westen aan Standerton.

Het grootste gedeelte is tusschen de 4000 en 6300 voet boven de oppervlakte der zee gelegen en heeft eene blanke bevolking van ongeveer 12000 zielen.

Het klimaat van Wakkerstroom is zeer gezond.

Het district is zeer gunstig bekend wegens paardenfokkerij en veeteelt. Voor landbouwdoeleinden is de grond hier uitnemend geschikt.

Alle soorten producten worden hier gewonnen. Jammer is het dat zoo weinig inwoners zich op den landbouw toeleggen.

Aan mineralen, vooral steenkolen, is Wakkerstroom ongetwijfeld rijk. Zelfs wordt in de putten te „M. W. Stroom” aan den bergkant petroleum gevonden.

Het hoofddorp M. W. Stroom ligt op Drakensbergen 6300 voeten boven de oppervlakte der zee; het dorp is zeer schoon gelegen en omringd door groote bergranden; het heeft een oppervlakte van 9948 morgens.

De blanke bevolking van het dorp telt ongeveer 800 zielen.

De voornaamste gebouwen zijn de Gouvernementsgebouwen, een vijftal winkels, een Kerkgebouw der Ned. Hervormde of Gereformeerde Gemeente, predikant Ds. D. P. Ackerman, een Episcopale Kerk, een Union Kerk, predikant T. R. Matthews, alsmede een hotel.

Communicatie per postkoets.

De gesubsidiëerde school telt ongeveer 100 leerlingen; hoofd de heer S. G. Joubert, 1e assistente Mej. Kitty Koch, 2e assistente Mej. Francis Joubert.

Een meisjesschool onder leiding van Mej. M. van Blerk, werd 1 Februari 1897 geopend en telt 60 á 70 leerlingen.

De volgende heeren hebben zich alhier gevestigd, nl.:

Geneesheeren: Dr. W. J. Watt, Districtsgeneesheer, jaarwedde £100, en Dr. C. A. Brugman.

Wetsagenten: A. G. Scheffer, A. A. O'Reilly en F. le Roux, vertegenwoordiger van O. F. Beijers, Procureur.

Algemeen en Commissie-Agent.—J. B. C. Schonegevel.

Volksrust, een grensdorp, waardoor alle communicatie met Natal geschiedt; het is feitelijk de haven voor de districten Wakkerstroom, Piet Retief, Ermelo, Carolina, Zwazieland enz. en gaat in den laatsten tijd met reuzenschreden vooruit en telt een bevolking van ongeveer 1000 zielen.

Het ligt aan de Spoorweglijn „Charlestown-Johannesburg”; het finke station met de vele bijgebouwen is een waar sieraad voor het dorp. Verder zijn er de Gouvernementsgebouwen bestaande uit een fraai Post- en Telegraafkantoor, het Resident-Vrederechterskantoor en een finke gevangenis; voorts zijn er een sigarenfabriek van Seelig, een suikerwerkfabriek van Turner & Co., een negental winkels en twee hotels, alsook een kerk van de Ned. Hervormde Gemeente.

De volgende personen hebben zich daar gevestigd:—
Geneesheeren.—Dr. O. Kuni en Dr. Telfer.
Wetsagent: H. J. Kuit.
Generale Agenten.—Kuit & Zoon.

Het dorp Amersfoort telt weinig inwoners. De gebouwen daar zijn twee kerken nl. een Ned. Herv. of Geref. Kerk, predikant Ds. Knobel en eene Geref. Kerk, twee flinke winkels en nog een twaalftal andere gebouwen, meest voor kerkelijke doeleinden opgericht.

AMBTENAREN.

Landdrost—A. G. Kleijnhans,	jaarwedde £600
Landdrostklerk, Publieke Aanklager, Zegeluitdeeler —	
L. de Jager,	” 395
2de Klerk—C. B. Pringle,	” 200
Tolk—P. J. Fourie,	” 86
Gerechtsbode—A. de Gier,	” 45
Resident-Vrederechter en Zegel-uitdeeler, Volksrust —	
W. Verploegh,	” 395
Klerk en Publieke Aanklager—F. M. Scheffer,	” 275
Magazijnmeester—H. F. Budde,	” 12
Resident-Vrederechter Amersfoort, F. J. Lotz Jr.	” 250

Land-Commissie:—Veldcornet wijk No. 1, Voorzitter; N. J. Devenish en J. A. M. Laas.

Baken-Commissies:—Wijk No. 1, D. G. Worst, Voorzitter, P. G. Visagie E. Biebouw en H. D. Sassenberg.

Wijk No. 2, J. A. Joubert, Voorzitter, C. F. Labuschagne, A. M. Robertson en G. M. C. Swart.

Wijk No. 3, J. Z. Moolman, Voorzitter; A. M. J. Laas en J. J. Uijs.

Dranklicentie-Commissie:—Landdrost A. G. Kleijnhans, Voorzitter, J. Z. Moolman, I. J. J. Joubert, G. A. Kolbe, W. Verploegh en C. B. Pringle, Secretaris.

Gezondheids-Comité.—Van het dorp: Landdrost, Voorzitter; J. A. Gribbon, G. A. Kolbe en J. Hazelhurst.

Dorp Volksrust, Wijk No. 1: W. Verploegh, Voorzitter; J. Preis, S. Michaelson en F. M. Scheffer

Wijk No. 1: D. G. Worst; andere vacant.

Wijk No. 2: J. A. Joubert, Voorzitter; G. P. Brits Jr., J. W. Lotz en T. C. van Rooijen.

Wijk No. 3: J. Z. Moolman; andere vacant.

Waterfiscaal—G. A. Kolbe,	jaarwedde £15
Magazijnmeester—B. Nathenson,	” 12
Tolk—D. J. B. Pretorius,	”

Plaatsen waar Schutten zijn, met opgave der Schutletters:

C. J. Pringle, M. W. Stroom, M S.

J. W. Reid, Volksrust, V R T.

J. J. Davel, Platberg, Wijk No. 2, D

P. D. de Beer, Geelhoutboom, Wijk No. 3, W K.

J. H. Badenhorst, Kopje Alleen, Wijk No. 1, S S P.

UTRECHT.

Het district Utrecht, grenzende ten Noorden aan de districten Wakkerstroom en Piet Retief, ten Oosten aan Vrijheid, ten Zuiden en Westen aan de Kolonie Natal, is ongeveer 260 plaatsen groot, met een blanke bevolking van circa 3,300 zielen.

Het gedeelte gelegen onder de Belelasberg en begrensd door Buffelsrivier, de grenslijn tusschen de Z. A. Republiek en Natal, aan de west-zijde en Bloedrivier of district Vrijheid aan de oost-zijde is lage of wintersveld en min of meer vlak.

Een groot gedeelte van het district is echter gelegen op de Belelas- en andere bergen en is zomer- of Hoogveld.

Een derde gedeelte van het district kan genoemd worden Boschveld, waarvan de voornaamste het Pongola-Bosch, waaruit in vroegere jaren veel hout voor bouwdoeleinden gezaagd werd en nu op kleine schaal nog gedaan wordt. Het grootste gedeelte van het district is zeer bergachtig.

De grond thans uitmakende het district Utrecht werd in vroegere jaren door de Voortrekkers van de toenmalige Zoeloe koning, Panda, geruild en maakte toen voor een tijdje een onafhankelijke staat uit.

Vechtkop, gelegen in de meest zuidelijke hoek van dit district, aan Bloedrivier is beroemd in de geschiedenis van de Z. A. Republiek als de plaats alwaar de macht der Zoeloes onder Dingaan gebroken werd door de Voortrekkers onder Generaal Pretorius. Na aanleg van dit district moest er echter veel uitgestaan worden van de zijde der Zoeloes, waardoor de boerderij veel gestremd werd, totdat in 1878 de Zoeloes als natie geheel ten onder gebracht werden.

Steenkool wordt hier op verscheiden plaat-en en in goede hoeveelheid gevonden en door deskundigen verklaard beter te zijn dan die in Natal.

Voor landbouw is dit district minder goed geschikt, daar er op sommige plaatsen gebrek aan water is; de producten hier gewonnen zijn koren, haver, nielies, tabak; de grond is tamelijk geschikt voor vruchtencultuur welke echter veel verbeterd kan worden.

Voor veeteelt echter is dit district uitmuntend geschikt en wordt hier grooten handel gedreven in wol, huiden en slachtvee, terwijl boter in groote hoeveelheid gemaakt en verkocht wordt.

Het dorp Utrecht, het grootste dorp in het district, gelegen onder den Belelasberg, heeft ongeveer 500 inwoners.

De voornaamste gebouwen zijn het Landdrost-, Post- en Telegraafkantoor, een Gevangenis, een Kruitmagazijn, een Kerk der Ned. Herv. of Geref. Gemeente en een vijftal winkels.

Paul-Pietersburg, gelegen in Wijk No. 3, Doembie, ongeveer 10 uren van Utrecht, heeft twee winkels en een hotel en ongeveer 50 inwoners.

De volgende heeren hebben zich te Utrecht gevestigd:

Dr. E. Niemeijer, Districts-geneesheer.

Notaris en Wetsagent:—O. L. A. de Haan.

M. P. J. Behr, Procureur, enz.

Nieuwsbladen worden hier nog niet uitgegeven.

Leeraars: Ned. Herv. of Geref. Kerk, Ds. A. J. B. Albertijn; Episcopaaalsche Kerk, vacant.

AMBTENAREN.

Landdrost—C. L. Scheffer,	jaarwedde £550
Landdrostklerk, Publieke Aanklager, Zegeluitdeeler en Belastinggaarder—H. J. Bosman,	" 370
Gerechtsbode—M. A. Vlaskamp,	" 45
Waterfiscaal—D. J. A. van der Spuy,	" 15
Magazijnmeester—C. van Niekerk,	" 12
Resident-Vrederechter te Paul-Pietersburg—F. A. Lammerding,	" 250

Plaatsen waar Schutten zijn, met opgave der Schutletters:

D. J. A. van der Spuy, dorp Utrecht, H S.

J. A. L. du Preez, Paul-Pietersburg, Wijk No. 3, U H S.

Land-Commissie.—(Vacant), Voorzitter; A. F. de Jager, Secretaris; M. M. Knight.

Baken-Commissies.—Wijk No. 1, P. G. Ferreira en H. C. de Wiinaar.

Wijk No. 2, D. J. Pieterse.

Wijk No. 3, C. J. van Staden en I. M. van Rooijen Sr.

De Veldcornetten zijn *ex-officio* Voorzitters.

Dranklicentie-Commissie:—Ldst. Voorzitter, Jan Steijn, C. F. Dirks, M. J. Gregory, A. T. de Jager; H. J. Bosman, Secretaris.

Gezondheids-Comité voor het dorp:—Landdrost C. L. Scheffer, Districtsgeneesheer Dr. E. Niemeijer, C. F. Dirks, D. v. d. Spuy en J. D. Steijn.

MARICO.

Het district Marico, gelegen ten Noord-Westen der Republiek, heeft eene blanke bevolking van ongeveer 6500 inwoners, en eene oppervlakte van 3083 vierkante Engelsche mijlen.

Het district levert goud, zilver, koper, lood, cinabar, zink, steenkolen, salpeter en zwavel.

Het geheele district is uitmuntend geschikt voor landbouw, terwijl de wijk Boschveld ook zeer goed is voor veeteelt.

Tot heden werden gewonnen: koren, haver, gerst, mielies, aard-appelen en bijna iedere soort van vruchten en groenten. Indien het district Marico behoorlijk werd bewerkt, zou het voorzeker het rijkste district der Republiek kunnen worden, daar men zeer prachtige zaai-en weilanden aantreft met overvloed van water.

Zeerust, het voornaamste dorp in het district Marico, gelegen ongeveer 150 mijlen van Pretoria en 36 mijlen van Mafeking, heeft een blanke bevolking van ongeveer 800 zielen.

De voornaamste gebouwen zijn:—Het Landdrost-, Post- en Telegraafkantor, de Gevangenis, de Vrijmetselaars Loge, Marico-Executeurskamer, de Good Templars Loge, en vier kerken, n.l.:

De Ned. Herv. of Geref. Kerk, predikant Ds. van der Spuij.

De Ned. Hervormde Kerk, predikant Ds. van Belkum.

De Engelsche Kerk, predikant Rev. G. B. Whyat.

De Wesleyaansche kerk, predikant Rev. A. F. Bulmer.

Alsook twee scholen, vijf winkels en twee hotels, n.l.: De winkels van de heeren Jno. Reid & Co., Jacob Daly & Co., M. Cohen & Co. J. C. Wilsenach en Isaac Tubach.

Twee Hotels.—Marico Hotel, eigenaar H. Salinger en Central Hotel, eigenaar Jas. Truscott.

Ottoshoop, gelegen omtrent 18 mijlen Zuidwest van Zeerust, met een blanke bevolking van ongeveer 500 zielen.

Voornaamste gebouwen:—Mijncommissaris-, Post- en Telegraafkantor; drie winkels, van de heeren J. Daly & Co., J. Reid & Co. en J. C. Wilsenach, en een hotel, Malmani Hotel, eigenaar Isaac Tubach.

Jacobadal, gelegen omtrent 8 mijlen ten Zuiden van Zeerust, heeft een blanke bevolking van ongeveer 150 zielen.

Men heeft hier een Postagentskantoor; twee winkels, van J. Goldinger en S. Goldinger, en een kerkgebouw der Ned. Hervormde of Gereformeerde Gemeente.

Te Zeerust zijn gevestigd: Districtsgeneesheer Dr. J. T. Blake.

Proc.—H. Lofthouse. Wetsagenten.—W. N. Glaeser, E. W. Beverley.

Te Ottoshoop, Generaal Agent, C. P. Marais.

Nieuwsbladen worden hier nog niet uitgegeven.

AMBTENAREN.

Landdrost — J. N. de Beer, jaarwedde £600
1ste Klerk, Publieke Aanklager en Zegeluitdeeler—

Laurens Potgieter, " 370

2de Klerk — H. Everitt, " 200

Gerechtsbode — J. F. Wilsenach, " 45

Waterfiscaal — R. van Niekerk, " 50

Tolk — G. J. van den Berg, " 55

Marktmeester — T. S. Joyce, " 20

Magazijnmeester — G. B. Stern.

Plaatsen waar Schutten zijn, met opgave der Schutletters:

H. J. Otto, Zeerust, Z S.

Landcommissie.—T. G. Sephton, W. A. Celliers en A. v. d. Heever.

Dranklicentie-Commissie.—Landdrost J. N. de Beer, Voorzitter

H. J. Otto, I. G. Sephton, D. L. Botha, J. Daly; H. Everitt, Secretaris.

Gezondheids-Comité.—Dorp Zeerust: Landdrost J. N. de Beer, Voorzitter; J. G. Beverley en G. B. Stern.

Wijk Boschveld: P. D. Swart, Voorz.; D. J. Coetzee, en A. A. Cilliers.

Wijk Klein Marico: J. P. Snijman, Voorzitter; J. H. Snijman, W. Kerstein, J. Immelman; C. J. Lombard, Secretaris.

LICHTENBURG.

Het district Lichtenburg wordt begrensd ten Noorden door het district Marico, ten Zuiden door de districten Potchefstroom en Bloemhof, ten Oosten door het district Potchefstroom en ten Westen door Britsch Bechuanaland.

Het district is ongeveer 1,500,000 morgen groot en heeft een blanke bevolking van ruim 6500 zielen.

Goudkwarts wordt hier gevonden van 5¹/₂, onsen en zelfs over 6 onsen per ton. Ook lood en salpeter. Veel is er nog niet geprospecteerd, doch plaatsen worden gretig opgekocht in dit district.

Wat landbouw en veeteelt betreft, gaat dit district een schoone toekomst tegemoet.

Men verbouwt hier met goed gevolg koorn, haver, garst, kafferkoorn, mielies, mauna, aardappelen, tabak, en groenten van allerlei soort, waarvoor de grond uitstekend geschikt is, alsook voor groot- en kleinvee.

Lichtenburg is het voornaamste dorp in het district, ligt in het noordelijke gedeelte daarvan aan den oorsprong van de Hartsrivier, volop voorzien van standhoudend water, is een van de gezondste dorpen in de Republiek, en heeft eene bevolking van 700 zielen.

De voornaamste gebouwen zijn: de Gouvernementsgebouwen, de Gevangenis, het Post- en Telegraafkantoor en het Schoolgebouw.

De Ned. Herv. of Geref. Kerk, predikant, Ds. J. H. L. du Toit.

De Gereformeerde Kerk, predikant Ds. Postma, consulent.

De Hervormde Kerk, predikant Ds. van Belkum, consulent.

De voornaamste handelshuizen zijn die van de heeren H. Dudfield, en C. Frisby. Een hotel, eigenaar W. J. Whittall.

Communicatie per postkoets met Potchefstroom en Zeerust, tweemaal per week.

In Lichtenburg hebben zich gevestigd de heeren:

E. H. Mathews, Wetsagent, Transport- en Verbandsuitmaker.

Geen nieuwsbladen worden hier uitgegeven.

AMBTENAREN.

Landdrost—J. H. Maartens,	jaarwedde £550
1e Klerk, Publieke Aanklager, Zegeluitdeeler en Magazijnmeester—C. E. Schulenburg,	" 332
2e Klerk—M. A. Oberholzer,	" 200
Gerechtsbode—L. Mathews,	" 45
Waterfiscaal—W. S. M. van der Berg,	" 35
Pasuitdeeler voor zijn eigen kaffers en loopkaffers te Kunana—Kapitein Moshette.	

Plaatsen waar Schutten zijn, met opgave der Schutletters:

H. M. Hamman, Lichtenburg (dorp), L S.

D. C. P. Badenhorst, Rietfontein, R F.

J. H. Oberholzer, Boschkoppie, Zoutpannen, Z P.

H. R. Lemmer, Klein Zoutpan, K P.

I. J. de Villiers, Palmietfontein, wijk Boven-Harterivier, P I

A. P. de Nijsschen, Tweebuffelgeschied, wijk no. I, T B.

Land-Commissie.—J. H. de la Reij, G. P. Otto en H. C. W. Vermaas.

Baken-Commissies.—Wijk I, J. H. Cronjé, H. J. M. Hamman en M. M. Bekker. Wijk II, I. E. J. Claassen, O. B. Olivier en F. Kahts. Wijk III, J. C. Coetzee, J. H. Oberholzer en J. H. Wessels.

Dranklicentie-Commissie.—Leden: J. C. Coetzee, I. E. J. Claassen, A. P. Cronjé, H. G. Greeff en C. E. Schulenburg, Wd. Secretaris.

Gezondheids-Comité.—Dorp Lichtenburg: E. H. Mathews, J. J. le Roux en J. J. Hamman.

Wijk no. 1: J. C. van Niekerk, C. C. Pretorius en S. J. Hartman.

Wijk no. 2: H. W. Schullenburg, P. J. Lombard en W. Badenhorst.

Wijk no. 3: H. J. Visser, P. J. Lemmer en G. J. Coetzee.

BLOEMHOF.

Het district Bloemhof is een der oudste districten in de Zuid-Afrikaansche Republiek; het grenst ten Zuid-Westen aan Griqualand-West, ten Oosten aan district Wolmaransstad, ten Noord-Oosten aan Lichtenburg, en ten Zuiden aan de Vaalrivier (Oranje-Vrijstaat).

De grootste middellijnen van West naar Noord-Oost 72 mijlen, en van Oost naar Noord-West omtrent 90 mijlen.

De blanke bevolking bedraagt ongeveer 4,000 zielen; de oppervlakte circa 3,081 vierkante Engelsche mijlen. Door gebrek aan water wordt er betrekkelijk weinig gedaan aan landbouw en veeteelt. Sedert de runderpest echter hare verschijning maakte, leggen de inwoners zich op landbouw meer toe dan vroeger en zijn er thans in dit opzicht verblijvende teekenen van vooruitgang.

In de diamantvelden nabij Christiana is ook vooruitgang merkbaar. Wat de inwoners tot de conclusie brengt dat in dit district ook wel betaalbare metalen en mineralen aanwezig zijn, is het feit dat verschillende groote maatschappijen zooals de Beers Company en Oceana e. a. verschillende plaatsen hebben opgekocht; tot dusverre zijn echter geene degelijke proeven genomen.

De voornaamste dorpen in het district Bloemhof gelegen, zijn :

1o. Christiana, de zetelplaats van het district, liggende aan de Vaalrivier, na aan den Oranje-Vrijstaat, Griqualand-West en Britsch Bechuanaland. Het is een bloeiend dorpje, goed voorzien van water en vroeger de voornaamste invoerpoort van den Staat. Voornaamlijk leggen de inwoners zich op den landbouw toe en het dorp zal ongetwijfeld binnen weinige jaren een der fraaiste en aanzienlijkste dorpen in de Zuid-Afrikaansche Republiek zijn. Spoorwegverbinding is de groote behoefte thans door de burgers en inwoners gevoeld.

Christiana bevat 7043 morgen en 328 vierk. roeden grond, en heeft ongeveer 900 inwoners.

De voornaamste gebouwen zijn:—Het Gouvernementsgebouw, waarin het Landdrost-, Post-, Telegraaf- en Belastinggaarders-kantoor vereenigd zijn; een Gevangenis, Kazernen voor Rijdende- en Voetpolitie; Hollandsche en Engelsche Kerken. Er zijn ook vier groote winkels.

2o. Bloemhof, groot ongeveer 5000 morgen, liggende aan den samenloop van Vaal- en Vetrivier, na aan Hoopstad, Oranje-Vrijstaat, ongeveer 30 mijlen ten Noord-Oosten van Christiana; ongeveer 60 inwoners; zal ook weldra een bloeiend dorpje zijn.

3o. Schweizer-Reneke, liggende aan de Hartsrivier, onder "Massouws kop", aldus genoemd naar zekere twee burgers, die in 't gevecht aldaar met het Koranna-opperhoofd "Massouw" sneuvelden. Het is een klein grensdorpje met weinig teekenen van vooruitgang—wegens de schaarsheid van besproeiingsmiddelen—ligt ongeveer 10 mijlen van de grens van Bechuanaland en ongeveer 50 mijlen van Christiana; groot ongeveer 7000 morgen- en 60 à 70 inwoners.

Voornaamste gebouw: Hollandsche Kerk.

Men heeft in het district eenige kleine hotels, met postkoetsverbinding.

AMBTENAREN.

Landdrost—J. de Villiers Joubert	jaarwedde	£550
1e Klerk, Publ. Aankl. en Zegeluitdeeler—M. T. B. Evans,	"	32 1/2
2e Klerk—J. C. Reyneke,	"	150
Gerechtsbode en Onder-Baljuw—C. J. Bezuidenhout,	"	45
Waterfiscaal—H. J. Smith,	"	60
Magazijnmeester te Christiana—D. B. Faul,	"	12
Magazijnmeester te Bloemhof—H. C. Remnant,	"	12
Commandant Rijdende Politie—J. C. Riekert,	"	450
Resident-Vrederechter en Belastinggaarder te Schweizer-Reneke—R. F. C. Muller,	"	200
Klerk—C. M. Mussmann,	"	200

De volgende heeren hebben zich gevestigd:

Dr. N. Scheinsson, wd. Distriktsdokter.

Procureur en Notaris: F. S. Reid.

Agent: E. Donovan.

Plaatsen waar Schutten zijn, met opgave der Schutletters:

P. J. le Roux, Christiana, C S.

J. H. L. Bosman, Guldenschat, G S.

Vacant, Bloemhof, W B.

C. H. Olivier, Mooiplaats, S M P.

Badenhorst, S.

J. de Vries, Schweizer-Renneke, S S.

P. Z. Oberholzer, Poedemoe, P B S.

Landcommissie:—D. H. Scholtz, G. Combrinck en D. C. de Beer.

Bakencommissies:—Onderwijk-Bloemhof, J. H. L. Bosman, D. J. M. L. van der Hoff en J. M. Wessels.

Bovenwijk-Bloemhof, B. J. de Beer, J. F. de Beer en W. Lock.

Wijk Hartsrivier, G. C. van Vreden en A. A. van Niekerk.

Dranklicentie-Commissie:—M. Sonnik's, D. C. Verwey, D. J. Scholtz, D. C. de Beer en M. T. B. Evans, Secretaris.

Gezondheids-Comité.—Christiana Onderwijk: de Landdrost, de Veldcornet, vacant, K. Kooy en I. H. Sceligsohn.

Wijk Hartsrivier: L. E. L. Mussmann, E. Böhme en P. G. Bodenstern.

Schoolcommissie te Christiana:—Landdrost, Voorzitter; Ds. v. d. Heever, Secretaris; T. S. Reid, C. J. Bezuidenhout en D. J. Scholtz.

STANDERTON.

Het district Standerton, aldus genoemd naar zijn hoofdplaats, ontleent dezen naam aan den eersten bewoner dier plaats, Adriaan Stander. Naar de geschiedenis ons meldt heeft deze oude burger tijdens de kafferonlusten ontzettend veel te lijden gehad, terwijl de naweeën hem ook nu nog niet gespaard blijven.

Het district is gelegen op 26° 50' 0" Z.B. en op 30° 0' 0" O.L. van Greenwich, op het zoogenaamde hoogevelt, en wordt begrensd ten Noorden door het district Middelburg, ten Oosten door de districten Ermelo en Wakkerstroom, ten Westen door het district Heidelberg en ten Zuiden door Vaalrivier en Natal.

Het district Standerton is ongeveer 622,500 morgen groot, met een blanke bevolking van circa 4,000 mannen en 3,750 vrouwen, terwijl de naturellen bevolking wordt geschat op 1500 mannen en 1300 vrouwen.

Behalve de Vaalrivier, die haar oorsprong heeft in de nabijheid van Ermelo en nagenoeg heel Standerton passeert, heeft dit district nog de volgende stroomen:

Blesbokspruit, begint haar loop 1 uur te paard N.O. van Bethal en loopt in de Vaalrivier pl. m. 2 uur van het dorp Standerton.

Waterval heeft haar oorsprong op de grenslijn tusschen Standerton, Heidelberg en Middelburg en loopt nabij Villiersdriif in de Vaal.

Boesmanspruit ontspringt twee uren ten Noorden van het dorp Standerton en loopt nabij de Roodekoppen in Waterval.

Zooals van nagenoeg het geheele Hoogevelt kan men ook van dit district zeggen, dat zijn bodem steenkoolhoudend is, waarvan op menige plaats de Vaalrivier de onmiskenbare sporen blootlegt. Ongetwijfeld zal, als de tijd en omstandigheden daarvoor rijp zijn, elke goed georganiseerde poging om deze kostbare brandstof voor den dag te brengen, met rijken uitslag worden bekroond.

Ook zijn in den laatsten tijd, naar vermeld wordt, sporen van goud ontdekt.

Landbouw en veeteelt wordt in dit district met succes gedreven; de voornaamste producten zijn haver, mielies en manna.

Het dorp Standerton, gelegen aan de Vaalrivier, ongeveer 96 mijlen van Johannesburg, 50 mijlen van de Natalsche grens en 18 mijlen van de Oranje-Vrijstaatsche grens is de hoofdplaats van het district, met eene bevolking van pl. m. 2000 zielen. Het heeft in den laatsten tijd eene geduchte gedaanteverwisseling ondergaan, door den aanleg der lijn Charlestown—Johannesburg.

Vooreerst dient genoemd de nieuwe kapitale spoorbrug over de Vaalrivier. Standerton kan dus nu bogen op 't bezit van twee prachtige bruggen. Voorts vermelden we den bouw van het station dat aan de westkant van het dorp op het hoogste punt gelegen is, volgens opgave 5025 voet boven den zeespiegel. Rondom dit station verheffen zich allerlei gebouwen, zoodat het van uit de verte wel een dorp op zich zelf lijkt. Ook in het dorp zelf is het aantal huizen met vele vermeerderd.

Onder de voornaamste gebouwen tellen wij het Landdrost-, Post- en Telegraafkantoor, het kantoor van de Nationale Bank der Z. A. R., de Gevangenis, het Station, de Ned. Herv. of Gereformeerde Kerk, predikant Ds. N. H. Theunissen, de Episcopaaalsche Kerk, predikant Ds. Sadler, alsmede een Gouvernements-school, onderwijzer J. W. Hugo.

Het dorp heeft voorts vier groote winkels en twee hotels, het Nationale en het Standerton Hotel.

De volgende heeren hebben zich te Standerton gevestigd:

Geneesheeren.—Dr. H. C. Simons, Districtsgeneesheer, en Dr. F. N. Blood.

Wetsagenten.—J. J. C. van Hasselt, J. J. Bosman en D. S. Smith.

AMBTENAREN.

Landdrost—H. A. C. Kieser,	jaarwedde £600
Landdrostklerk, Publieke Aanklager, Zegeluitdeeler en Magazijnmeester—P. A. van Veen,	" 394
2de Landdrostklerk—P. J. von Backstrom,	" 200
Gerechtsbode—G. Rex,	" 45

Plaatsen waar Schutten zijn, met opgave der Schutletters:

- J. H. Stander, Standerton, S S.
- P. A. Ras, Boschmansfontein, wijk Waterval, R H.
- J. N. de Witt, Vlakspruit, Kliprivier, S V S.
- R. J. Janse van Vuren, B.B. spruit, Uitkomst, J S.

Landcommissie.—C. J. van den Berg, Voorzitter, T. M. Bisschoff Secretaris, en J. M. N. Ras.

Bakencommissies.—Wijk Waterval, G. J. Boshoff, Voorzitter, N. J. S. Basson, N. S. Grobler.

Kliprivier, A. J. Boshoff, Voorzitter, J. H. Cronje, J. M. A. Ras.

Dranklicentie-Commissie:—Landdrost H. A. C. Kieser Voorzitter, J. J. Grobler, M. S. S. Lombaard, H. C. Simmons en H. Coles, leden; P. J. von Backstrom, Secretaris.

Gezondheids-Comité.—Standerton: G. W. Paddon, H. C. Simmons, J. J. C. van Hasselt.

ERMELLO.

Het district Ermelo is begrensd ten Noorden door het district Carolina, ten Westen door de districten Bethal en Standerton, ten Zuiden door de districten Wakkerstroom en Piet Retief en ten Oosten door Swazieland.

Het district is ongeveer 1,080,000 morgen groot, met eene bevolking van circa 4550 zielen.

Steenkool wordt hier in groote hoeveelheid gevonden; ook heeft men hier kiezelguhr en goud ontdekt.

Het district is goed geschikt voor landbouw, doch veeteelt neemt meer en meer de overhand; de voornaamste producten nu gewonnen zijn graan, mielies en aardappelen,

Het dorp Ermelo heeft circa 500 blanke inwoners, Landdrost-, Post- en Telegraaf-kantoren, een zevental winkels, een Kerkgebouw der Ned. Herv. of Geref. Gemeente, predikant Ds. P. W. Ennis, en een der Wesleyaansche Gemeente, predikant Eva.

Het dorp Amsterdam heeft eene bevolking van 150 zielen met een Resident-Vrederechter, Post- en Telegraaf-kantoor, twee winkels en een Kerkgebouw der Ned. Herv. of Geref. Gemeente.

Te Chrissiesmeer is een Ned. Herv. Kerk onder ressort van Ds. A. Lagerwey te Heidelberg.

De voornaamste instellingen te Ermelo zijn:

De Natal Bank, bestuurder A. E. Fisher, opgericht 9 September 1892.

De Nationale Bank, bestuurder P. H. Jones, opgericht 25 Sept. '92.

De Exccuteurskamer en Voogdij-Maatschappij, Secretaris J. O. H. Sluiter, opgericht 2 Mei 1891.

De Ermelo Wolvereeniging, Secretaris T. Smuts, opgericht October '93.

Het Phoenix Hotel, W. M. Watson.

De Ermelo-Club.

Kost- en Logieshuizen: W. H. Meijer, Mevr. Rothspraak en M. G. A. Thesingh.

Postkoets-communicatie tweemaal per week van en naar Natal en tweemaal per week van en naar Machadodorp, eenmaal per week van en naar Standerton direct en eenmaal per week van en naar Amsterdam.

De volgende heeren hebben zich te Ermelo gevestigd:

Dokters.—Dr. H. N. Everard, Districts-geneesheer, en Dr. R. Maxwell.

Advokaat, Procureur en Notaris.—W. R. Keet.

Wetsagent en Notaris.—J. W. Pet.

Wetsagent—M. T. Wassenaar.

Generaal Agent.—C. H. W. Springorum.

C. Hahn & Co., Wolkoopers voor de "Norddeutsche Wolfämmeri und Kammgarenspinnerei", Bremen, Duitschland.

Nieuwsblad "De Echo" (Stolp & Co.)

AMBTENAREN.

Landdrost—F. van Schouwenburg,	jaarwedde £550
1ste Landdrostklerk, Publieke Aanklager en Zegel- uitdeeler—J. N. Boshoff,	" 345
2de Klerk—D. du Toit,	" 150
Gerechtsbode—J. Lesar,	" 45
Magazijnmeester—H. Klein,	" 12
Resident-Vrederechter, Amsterdam—J. J. Coetser,	" 325
Gerechtsbode Amsterdam—G. J. Jordaan,	" 30

Plaatsen waar Schutten zijn, met opgave der Schutletters:

J. Lesar, Ermelo (dorp) E S.

E. E. Norman, Amsterdam (dorp) A S.

C. J. de Jager, Uitspanning, wijk L, S I.

J. J. Burger, Avondale No. 215, wijk III, A V.

J. J. H. Steyn, Klipfontein, wijk S K E.

F. R. de Jager, Klipfontein, wijk I K E I.

Land-Commissie.—J. O. H. Sluiter, Voorzitter, J. A. Meijer, M. F. Smuts.

Baken-Commissie.—Wijk I, R. J. J. v. Vuren, Voorzitter, L. D. Fourie en S. J. Fischer.

Wijk II, J. N. H. Grobler, Voorzitter, S. J. Scheepers en J. G. Joubert.

Wijk III, N. J. Breijtenbach, Voorzitter, B. J. Grobler en P. J. de Jager.

Dranklicentie-Commissie.—C. L. Uijs, D. F. van Aardt, W. F. Burger en J. Lesar.

Gezondheids-Comité's.—Dorp Ermelo, Landdrost Voorzitter, Dr. H. Everard, W. Nicolson en W. M. Watson.

Dorp Amsterdam: E. E. Norman, C. M. Adendorff en G. J. Jordaan.

Wijk no. 1: J. W. Steenkamp, S. J. Fischer en J. de Clarcq.

Wijk no. 2: P. L. Moolman, C. G. Joubert en P. J. Stoop.

Wijk no. 3: M. J. D. Steyn, F. J. van Aardt en T. T. Dunn.

PIET-RETIEF.

Het district Piet-Retief wordt begrensd ten Noorden door het district Ermelo, ten Westen door het district Wakkerstroom, ten Zuiden door de districten Utrecht en Vrijheid en ten Oosten door Swazieland.

Het district is ongeveer 300,000 morgen groot en heeft eene blanke bevolking van circa 1600 zielen.

In den laatsten tijd werd op verscheiden plaatsen goudhoudend kwarts ontdekt, tot heden echter nog niet in betaalbare hoeveelheid.

Voor boomkwekerijen is dit district uitmuntend geschikt, ook voor het aanleggen van plantages, dat met weinig kosten kan geschieden.

Voor landbouw is dit district minder goed geschikt, er worden slechts mielies en aardappelen verbouwd. Koren wordt vaak door roest vernield. Gedurende zekere tijden van het jaar is dit district geschikt voor klein- en grootvee. Wegens droogte en Runderpest hebben wij laatste jaar veel schapen en beesten verloren.

Paardenziekte komt hier hoogst zelden voor.

Het dorp Piet-Retief heeft eene bevolking van ruim 100 inwoners.

Een monument ter eere van wijlen Piet Retief is op het Marktplaatsje opgericht.

De voornaamste gebouwen zijn: Het Gouvernementsgebouw, de Gevangenis, Kerk, Landdrostkantoor, eenige winkels en private woningen.

In het afgelopen jaar werden hier verschillende groote gebouwen opgericht.

De Ned. Hervormde of Gereformeerde Kerk, pred. Ds. Wolhuter.

De Gereformeerde Kerk, predikant Ds. Coetzee.

Te Piet Retief hebben zich gevestigd de heeren

Dr. Thomas Spence Dunn, Districtsgeneesheer.

Wetsagenten.—P. C. Bouman en J. Changnion.

Generale Agent.—W. G. Olmesdahl.

Communicatie per postkoets.

AMBTENAREN.

Landdrost—Eduard Carl Pieter von Brandis,	jaarwedde £550
Wd. 1ste Klerk, Publieke Aanklager en Zegeluitdeeler —	
Jan Heystek Jr.,	” 375
Magazijnmeester — G. J. van Dijk,	” 12
Gerechtsbode — G. D. Budde,	” 45
Pasultreiker, Witkop, G. F. W. Reinstorf, 10 percent.	
Gouvernements Oprichter en Tijdelijk Speciaal Resident- Vrederechter van den Gouvts. Wildtuin — H. F. v. Oordt,	” 120

Plaatsen waar Schutten zijn, met opgave der Schutletters:

J. P. Engelbrecht, Sr., (dorp), P R.

Dit district heeft geen permanente Landcommissie.

Baken-Commissie.—Wijk No. 1: Veldc. van Rooijen, Voorzitter; G. J. van Dijk en ass. Veldc. J. P. Potgieter.

Wijk No. 2: H. F. Meijer, Veldc., Voorzitter; J. J. Landsberg en J. B. Moolman.

Dranklicentie-Commissie.—Landdrost E. C. P. von Brandis, Voorzitter; J. J. Kemp, G. H. Meijer en H. F. Meijer; J. J. Landsberg, en F. C. Middelton, Secretaris.

Gezondheids-Comité.—Wijk No. 1: J. C. C. Stapelberg Sr., F. T. Maritz, J. P. Potgieter; de Landdrost, Veldkornet en Districtsgeneesheer ex-officio leden.

Wijk No. 2: J. J. Landsberg, J. F. Klopper, P. Thomsen; de Landdrost, Veldkornet en Districtsgeneesheer ex-officio leden.

C. J. van Rooijen, Veldkornet wijk no. I.

H. F. Meijer, Veldkornet wijk no. II.

J. P. Potgieter, Asst. Veldkornet wijk no. I.

VRIJHEID.

Het district Vrijheid wordt ten Oosten, ten Zuiden, en voor het grootste gedeelte ten Westen begrensd door Zoeloeland, voor een klein gedeelte ten Westen en geheel ten Noorden door de districten Utrecht en Piet Retief.

Het district is ongeveer 1,200,000 morgen groot bevattende 1,100 plaatsen, met een blanke bevolking van circa 5,800 zielen.

Steenkool wordt hier in overvloed gevonden, van zeer goede kwaliteit, terwijl goud, zilver, ijzer, koper en asbestos op verschillende plaatsen ontdekt zijn, en men reeds is begonnen goudmijnen te ontginnen.

Voor al in de tweede helft van het jaar 1895 zijn afgevaardigden van groote syndicaten van Europa, Johannesburg en elders het district doorgegaan en hebben plaatsen opgekocht en verzekerd.

Het grootste gedeelte van het district is geschikt voor landbouw en veeteelt.

De voornaamste handelsartikelen zijn wol, huiden, graan, wagen- en timmerhout en steenkool.

Het dorp Vrijheid, het eenigste dorp in dit district, heeft eene blanke bevolking van ongeveer 900 zielen, en ligt op 6 uur te paard afstand van Utrecht, en 7 uur van Dundee in Natal, het naaste spoorwegstation.

Het district is zeer bergachtig en waterrijk, behalve het gedeelte nabij de Lebombberggen in het Lageveld, waarheen de veeboeren des winters met hun grootvee trekken, en waar men nog heel wat grootwild aantreft, zooals koedoes, rood-, water-, riet- en andere bokken, blauwildebeesten, enz.

Men heeft hier een Landdrost-, Post- en Telegraafkantoor, de gevangenis, een sierlijk kerkgebouw der Ned. Herv. of Ger. Gemeente, een Zendingkapel, een Engelsche Kerk en een Wesleyaansche Kerk, een uitstekende School „De Nieuwe Republiek School”, en een Dameschool, een Vrijmetselaars- en een Good Templars Loge; een tak der Nationale Bank der Zuid-Afrikaansche Republiek, Beperkt, en een tak der Bank van Afrika, een Bibliotheek en Leeskamer, een Executeurskamer, en handelshuizen van de firma's Harvey Greenacre & Co, Oldacre & Player, Hunwicke & Menzies, Gebroeders Baranov, A. M. Stretch, D. H. Levisohn, C. Summers, L. Gibbons, A. von Levetzow, Frank Stevens en W. Kantrowitch, een hotel, eigenaar A. Klute, een bottelstore, eigenaar H. Hové, een water- en een stoommolen.

Verder zijn hier opgericht een Kamer van Landbouw en Koophandel en een Landbouwenootschap.

Ook wordt hier een nieuwsblad uitgegeven, „De Nieuwe Republiek”.

De volgende heeren hebben zich hier gevestigd:

Dokters.—Dr. A. Tren, Districtsgeneesheer; Dr. Dodd en Dr. C. J.

Davey. S. Levisohn, tandarts.

Procureurs en Notarissen.—M. P. J. Bahr en F. G. Katzenstein.

Wetsagent en Notaris.—H. N. de Wilde,

AMBTENAREN.

Landdrost — P. M. Bester,	jaarwedde	£650
1ste Klerk en Publ. Aanklager — J. A. van Schalkwijk,	„	400
2de „ — L. Viljoen,	„	225
Gerechtsbode — C. F. C. Emmett,	„	45
Tolk en Waterfiscaal — R. P. G. D. Steenkamp,	„	175
Marktmeester — P. R. Mauche,	„	24
Boschwachter — A. B. Barnard,	„	75

Plaatsen waar Schutten zijn, met opgave der Schutletters:

I. Rabie, dorp Vrijheid, V S.

C. J. Laas, Brakspruit, Wijk No. I, Z S S.

H. S. A. Lombard, Uitzicht, Wijk II, S V L.

J. L. A. Erasmus, Erasmusfontein, Wijk III, E F S.

J. P. Rheeders, Welgemoed, Wijk IV, J P R.

J. J. C. Blanche Pandergraf.

Landcommissie:—J. H. Hattingh, Voorzitter; H. J. Potgieter C.zn., J. H. Steenkamp.

Bakencommissies:—Voor wijken 1, 2, 3 en 4, waarvan de vier Veldkornetten respectievelijk de Voorzitters zijn.

Dranklicentie-Commissie:—P. M. Bester, Landdrost, ex-officio Voorzitter; J. Hatting, P. L. Uys, F. Moolman, L. Viljoen, Wd. Secretaris.

Gezondheids-Comité's:—Wijk No. 1: Landdrost P. M. Bester, Voorzitter; Veldkornet F. Moolman, Vice-Voorzitter; Dr. A. Tren, Districts-geneesheer, A. van Levetzow, P. Fourie, H. J. Potgieter C.zn., lid en Secretaris.

Wijk No. 2: Landdrost Voorzitter; J. J. C. Emmett, Veldkornet, Vice-Voorzitter; J. H. Steenkamp; J. Liebetrau, Secretaris.

Wijk No. 3: Landdrost Voorzitter; S. Grobler, Veldkornet, Vice-Voorzitter; P. J. Steijn, G. P. J. Beznidenhou, H. J. Potgieter, Secretaris.

Wijk No. 4: Landdrost Voorzitter; J. J. van der Berg, Veldkornet, Vice-Voorzitter; M. Ebersson, L. P. de Jager; H. J. A. Potgieter.

Huwelijksbevestigers:—P. M. Bester, Landdrost; H. D. Levisohn.

Geproclameerde Invoerpoorten: Umtonganeni, Middelpunts Irfitt en Koenzaansdrift

Communicatie, tweemaal per week per coach, verbinding met het naaste spoorwegstation Dundee. Tweemaal per week postkar met Utrecht, M. W. Stroom en Volkarust.

De te bouwen spoorweg Vrijheid—Dundee is reeds opgemeten.

Baden.—Omtrent 20 mijl ten Noordoosten van het dorp Vrijheid, op de grens tusschen Vrijheid en Utrecht aan de Bevaanrivier, liggen naast elkander twee kostbare minerale baden, een warm en een koud. Deze merkwaardige bronnen met hunne geneeskrachtige eigenschappen werden gedurende de laatste jaren druk bezocht door vele lijders, die allen getuigen van de uitstekende geneeskracht dezer bronnen.

De temperatuur van het warme bad is 105° Fahrenheit.

Het water is zacht en renkeloos en heeft een aangename smaak, om een goede en volledige analyse te kunnen maken van de gassen die in het water kunnen geweest zijn, zou men zich aan de bron zelve moeten bevinden.

Het water bevat de volgende bestanddeelen:

Silicia (kiezelaarde)	1.45 grs.
IJzer oxyde en alumina	0.88 "
Koolzure kalk	1.38 "
Zwavelzuur zout van Magnesia	spoor
Koolzure soda	3.50 "
Zwavelzur: soda	4.95 "
Sodium chloor verbinding of gewoon zout	5.84 "

Het water is zeer gezond en geschikt voor technische of huishoudelijke doeleinden, en indien het gemengd wordt met carbonische zure gassen zou het kunnen dienen tot vervanging van soda of seltzer water.

Zoodra de bovengenoemde spoorweg verbinding tusschen Vrijheid en Dundee voltooid is, zullen deze baden zeer gemakkelijk bereikt kunnen worden door bezoekers uit geheel Zuid-Afrika.

De heer A. A. van Schalkwijk heeft dit eigendom aangekocht met het bepaalde oogmerk om het tot een sanatorium te maken ten behoeve van de lijdende menschheid.

Uit een historisch oogpunt beschouwd is het district Vrijheid merkwaardig. Het maakte vroeger deel uit van Zoeloeland, en werd door den Zee'oeekoning Dinizoele van de Boeren afgestaan voor gedane diensten in zijn oorlog tegen Oesibepoe om de kroon. Deze afstand vond plaats te N'Gomo op 23 Mei 1884, nadat Oesibepoe door de Boeren overwonnen en verdreven was, en op 6 Augustus 1884 werd er een Regering opgericht over het verkregen stuk land, hetwelk de Nieuwe Republiek geheeten werd, met de heeren L. J. Meijor als Staatspresident en D. J. Esselen als Staatssecretaris. Deze beide heeren, bijgestaan

door een Volks- en Uitv. Raad, hebben met veel moed en wijs beleid de Nieuwe Republiek bestuurd, niettegenstaande de vele en eigenaardige moeilijkheden, waarmede zij te kampen hadden. Als hoofdplaats dezer Republiek werd het dorp Vrijheid gesticht op 12 November 1884. Op 21 Juli 1888 vereenigde zich de Nieuwe Republiek met de Zuid-Afrik. Republiek, waarvan zij sedert een district uitmaakt.

Verder zijn de volgende plaatsen in het district of op de grenzen ervan van historische waarde:

Dingaansstad, waar het graf van Piet Retief en zijne manschappen nog te zien is. Vechtkop aan Bloedrivier waar de overwinning op Dingaan behaagd werd. In-oezi waar Piet Uijs Sr. en zijn zoon vermoord werden. Ulundi, Sandhlan, Kamboela slagvelden van Engelsch-Zoeloeoorlog; Hloabaan waar Piet Uijs Jr. gevallen is; Voensaan waar het graf van Prins Napoleon is en Oemkoespoort waar de heer L. J. Meijer als Commandant-Generaal van de Vrijwilligers, bijgestaan door Dinizoloe en zijn volk, Usibepoe versloeg.

CAROLINA.

Het district Carolina, gelegen in het Oosten der Z.-A. Republiek, is begrensd ten Noorden door het district Lijdenburg, ten Oosten door Swazieland, ten Zuiden door het district Ermelo en ten Westen door het district Middelburg.

De grootte van dit district is ongeveer 1.000.000 morgen, terwijl de blanke bevolking 3700 zielen bedraagt.

In het Noordelijk gedeelte in de nabijheid van het dorp, wordt goud gevonden. Steenkolen worden bijna over het geheele district gevonden. Tin, zowel alluviaal als rif tin, vindt men in 't Noord-oostelijk deel. Het Westelijk deel is hoogveld en uitstekend geschikt voor groot en klein vee en paarden. Paardenziekte komt slechts zeer zelden voor. Het Noord-oostelijk gedeelte is laagveld en uitstekend geschikt voor tropische gewassen en vruchten; reeds werd hier begonnen met den aanleg van plantages.

De voornaamste producten tot nu toe gewonnen zijn: tarwe, haver, garst, mielies, rogge, kafferkoren en tabak; vruchten, zooals perziken, abrikozen, lemoenen, vijgen, noten, appelen, peren, pruimen, druiven, enz. worden in groote hoeveelheden aangekweekt.

Carolina, het voornaamste dorp, heeft eene bevolking van ongeveer 260 inwoners.

De voornaamste gebouwen zijn: Het Gouvernementsgebouw, Post- en Telegraafkantoor, de Ned. Herv. of Ger. Kerk, Ds. A. G. du Toit. Handelshuizen van de heeren M. H. Ferguson, John Little en Parker Wood en Co.

De Nationale Bank der Z. A. R., beperkt.

Hotel: The Republic.

In het dorp Carolina zijn gevestigd de heeren:

Dokter.—Dr. T. A. Mast, wd. Districtsgeneesheer.

Procureur.—Dr. G. H. Buskes.

Wetsagenten en beëdigde vertalers.—J. Cardinaal.

Generale Agent.—C. E. Duijts.

Carolina heeft tweemaal per week communicatie per postkoets naar Lijdenburg, Pretoria, Ermelo en Natal.

Het district is in 3 wijken verdeeld en wordt sedert 1895 zelfstandig in den Eersten en Tweeden Raad vertegenwoordigd.

Nog behooren tot dit district de dorpen Waterval Boven en Waterval Onder, alle gelegen aan de spoorweglijn.

Wonderfontein is het station voor het dorp en district Carolina en drie uur van Carolina.

Waterval-Boven, met een prachtige waterval en de eenige plaats waar zich een tunnel bevindt langs de lijn, gaat een zeer goede toekomst

tegemeet. Hier worden de remisen en machineloodsen, die zich vroeger te Waterval-Onder bevonden, thans gebouwd. Te Waterval-boven is een Ned. Herv. Gemeente onder ressort van Dz. M. J. Goddefroy.

AMBTENAREN.

Landdrost — D. Kriel,	jaarwedde £550
Wd. Klerk, Publ. Aanklager en Zegeluitdeeler — E. Heanert,	„ 345
Gerechtsbode — C. E. Duyts,	„ 45
Magazijnmeester — A. Dippenaar,	„ 12
Dep. Baljuw — O. B. Harries.	

Plaatsen waar Schutten zijn, met opgave der Schutletters:

A. Dippenaar, dorp Carolina, S C.

Districtsraad:—D. Kriel, Voorzitter, leden, C. E. Schutte, C. Broijtenbach en M. Vasfeld.

Landcommissie:—B. J. Grobler, W. H. de Villiers en A. J. Smit.

Bakencommissie:—Wijk No. 1, Veldcornet Voorzitter, J. C. Fourie en J. de Blereq.

Wijk No. 2, Veldcornet, Voorzitter, Jacob de Villiers en Jacob Steijn.

Wijk No. 3, Veldcornet, Voorzitter, S. A. Venter en H. J. Botha.

Dranklicentie-Commissie:—D. Kriel, Voorzitter; O. T. v. Niekerk, W. H. Versfeld, O. B. Harries; A. J. Smit; C. E. Duijts, Secretaris.

Gezondheids-Comité:—Voorzitter Landdrost, leden O. B. Harries, S. Orton en A. J. Dippenaar.

Wijk No. 1, — Voorzitter Veldcornet, leden B. J. Grobler, A. J. de Lange en M. G. Joubert.

Wijk No. 2, — (vacant).

Wijk No. 3, — Voorzitter Veldcornet, leden C. E. Schutte, J. Middell en H. J. Botha.

KRUGERSDORP.

Dit District, als zoodanig geproclameerd in *Staatscourant* van 7 November 1894, bevat ongeveer 350 boerenplaatsen, en heeft eene bevolking van ongeveer 21,000 zielen.

Het is gevormd uit een deel van de districten Pretoria, Potchefstroom, Rustenburg en Heidelberg. Het district is verdeeld in drie wijken: Wijk No. 1 bevat al de geproclameerde en wijken Nos. 2 en 3 al de ongeproclameerde gronden. Bij Uitvoerende Raadsbesluit, art. 11^a, dd. 26 April 1887, werd door de Regeering besloten een deel van Paardekraal aan te koopen, en daarop werd een Standsdorp uitgelegd onder den naam van Krugersdorp, dat zich in korten tijd aanmerkelijk heeft uitgebreid. Vroeger behorende tot de Witwatersranddelverijen, werd Krugersdorp 1 November 1888 geproclameerd, tot eene afzonderlijke delverij, tot welker jurisdictie thans behooren, delverijen bekend onder den naam Florida, Doornkop en Blauwbank. Krugersdorp de hoofdstad van de Delverijen, gelegen op 35 mijlen van Pretoria, en 18 mijlen van Johannesburg, aan den Spoorweg naar deze plaats, is de zetel van den Mijncommissaris van den Specialen Landdrost en van den Rechterlijken Commissaris.

De aanzienlijke Gouvernementsgebouwen bestaan uit: Mijncommissaris-, Landdrost-, Telegraaf-, Post-, Gezondheids-Inspecteur-, Pas- en Belastinggaarderskantoor. Ongeveer vier honderd nieuwe standplaatsen werden opgemeten en in de maand Augustus 1896 tegen zeer hooge prijzen verkocht, een ander bewijs dat het Standsdorp Krugersdorp en de Delverijen aanmerkelijk zijn vooruitgegaan.

In 1895 heeft de Regeering goed gedacht de geproclameerde goudvelden te scheiden van het District, en bij Proclamatie d.d. 30 April 1895 werden, de lijnen van het District vastgesteld, en werd een Hof van den Landdrost gevestigd, met jurisdictie over het District. Een

Districts-dorp werd ook nitgelegd, bij het hoogst merkwaardige gedenkteeken alhier opgericht ter gedachtenis aan den plechtigen eed gezwoeren op 16 December 1880, om de opgetreden Regeering bij te staan.

Het Districts-dorp wordt gescheiden van het Stands-dorp door een kleine spruit, en het zal binnenkort waarschijnlijk een afzonderlijken naam gegeven worden.

Een Landdrost en Publieke Aanklager zijn reeds voor het district benoemd en werkzaam. Een ruim Landdrost-kantoor met Hofzaal is reeds opgericht.

De voornaamste kerkgenootschappen zijn hier vertegenwoordigd, echter is er maar één permanente predikant van de Vereenigde Kerk te Krugersdorp.

Ook heeft men hier takken van de Standardbank en Nationale Bank.

Er zijn vijf Hotels, n.l.: De Swan Hotel, Central-, Krugersdorp-, Royal-, Varley's en Grand Hotel.

De volgende heeren hebben zich te Krugersdorp gevestigd:

Geneesheeren.—Dr. van der Merwe, Districts-Genesheer, Drs. A. G. Viljoen, E. Snell, Rosenberg en Adams.

Procureurs.—C. Voigt en D. J. Theron.

Wets-Agenten.—Stegman en Tindall, H. Beijers en G. v. Blomme tein.

3 Nieuwsbladen worden uitgegeven, n.l.: „Ons Volk”, „De Krugersdorp Times” en „De Voortrekker”.

Een Vrijwilligers Corps is opgericht.

Op de plaats Sterkfontein, ongeveer 6 mijlen van Krugersdorp zijn grotten ontdekt, welke door honderden personen uit alle deelen van het land wekelijks bezocht worden. De plaats Sterkfontein behoort aan eene compagnie.

AMBTENAREN.

Voor het Standsdorp en de delverijen:

Speciale Landdrost — J. C. Human,	jaarwedde £750
1ste Klerk en Publieke Aanklager — D. R. de Wet,	„ 500
Griffier — Louis Naudé,	„ 300
Spec. Rechterlijke Commissaris — J. C. Bodenstein,	„ 650
Publieke Aanklager — G. B. van Leggelo.	
Klerk en ass. Publieke Aanklager — J. J. Smeer,	„ 300
2de Klerk van den Recht. Commissaris — C. J. Liebenberg,	„ 350
Gerechtsbode — E. C. de Beer,	„ 45
Marktmeester — J. Bedford,	„ 45
Tolken — C. J. Liebenberg en J. Naudé, à	„ 60
Gezondheids-Inspecteur — P. R. Fourie,	„ 175
Dranklicentie-Commissie: — Spec. Recht. Commissaris J. C. Bodenstein, Voorzitter; Leden: P. Maré, M. C. Vos, W. O. E. Landsberg en J. A. Burger; Secretaris, C. J. Liebenberg.	
Gezondheids-Comité: — J. A. Burger, Voorzitter, Dr. v. d. Merwe, Districtsgeneesheer, Dr. A. G. Viljoen, M. Seehoff, R. J. L. Tindall, W. Andreka en R. Wallis, en R. Spiller, Secretaris.	

Voor het district:

Landdrost — H. Hugo,	jaarwedde £550
Publieke Aanklager en Zegeluitdeeler — D. R. de Wet,	„ 345
Gerechtsbode — E. C. de Beer,	„ 45
Magazijnmeester — W. von Klonowski, trekt 10 pCt. op alle door hem verkochte ammunitie.	

Verder is de heer J. H. F. du Plooy Weg-Inspecteur, die ook voor de delverijen ageert.

Drankcommissie voor 't district:—H. Hugo, Landdrost, Voorzitter; Leden. A. S. Naudé, A. C. Viljoen, J. J. Joubert en M. J. le Roux; D. R. de Wet, Secretaris.

Gezondheids-Comités.—Districtsdorp: H. Hugo, Landdrost, Voorzitter; Leden: C. Voigt; S. van Blommestein en J. H. de Plooy.

Wijk No. 2: J. M. van Wijk, Veldcornet, Vice-Voorzitter; Leden: M. P. van Deventer, P. J. le Roux en E. P. du Plessis.

Wijk No 3: J. J. Kloppers, Veldcornet, Vice-Voorzitter; Leden: J. C. Mulder, J. C. Kok en G. J. v. d. Merwe.

WOLMARANSSTAD.

Het district Wolmaransstad werd tot een afzonderlijk district verklaard den 15den Januari 1896, en bestaat uit de wijk Makwasie vroeger een deel uitmakende van het district Potchefstroom, een deel van het district Bloemhof en een deel van het district Lichtenburg.

Het is gelegen in het Zuid-Westen der Z. A. Republiek, en is begrensd ten Noorden door het district Lichtenburg, ten Westen door het district Bloemhof, ten Oosten door het district Potchefstroom en ten Zuiden door de Vaalrivier die het van den Oranje Vrijstaat scheidt.

Het dorp Wolmaransstad is bijna centraal gelegen langs de Makwasiespruit.

De voornaamste gebouwen zijn: de Ned. Herv. of Geref. Kerk, predikant Ds. P. M. A. Coetzee Jr., de Ned. Hervormde Kerk, consulent Ds. van Belkum, en verscheidene private woonhuizen, benevens de winkels van Thos. Leask & Co. en F. Wronsky. Een net Hotel, eigenaar W. Summers.

Op Gouvernementsgebouwen kan het dorp nog niet roemen, doch men hoopt dat hiermede spoedig een aanvang zal worden gemaakt.

Een verplaatsbare gevangenis is pas voltooid.

Een dam om het dorp van water te voorzien is bijna voltooid.

Omtrent 9 mijlen van het dorp is de plaats Witpoort gelegen, die ook in erven is uitgelegd en waar zoowat een 20-tal families wonen.

Het district is niet waterrijk. De middelen van bestaan zijn hoofdzakelijk veeteelt, de beesten van Makwasie (echt Afrikaansche ras) worden voor de mooiste in de Republiek beschouwd. Schapen en bokken beantwoorden ook goed.

Het district heeft zwaar geleden aan de Runderpest, hebbende 31,000 beesten verloren, terwijl met behulp van Kochs methode 10,000 behouden zijn gebleven.

Een groot schema, om de Vaalrivier door een kanaal uit te halen, waardoor $\pm$ 600 □ mijlen van het district onder besproeiing kunnen gebracht worden, is onder consideratie.

Andere producten tot nu toe gewonnen zijn: koren, haver, gerst, mielies en kafferkoorn, terwijl alle vruchten, behalve die van een tropisch klimaat zeer goed groeien, vooral druiven.

Goud werd op verscheiden plaatsen in het district ontdekt.

Het wordt verondersteld dat de grond op sommige plekken steenkool bevat. Langs de Vaalrivier zijn diamanten gevonden en men rekest nog een mijn te ontdekken.

De volgende heeren hebben zich te Wolmaransstad gevestigd:

Geneesheer: Justus Schmauser.

Wetsagent: F. W. König.

Commandant: F. J. Potgieter.

Veldcornet: Wijk I, C. F. Kruger;

" " II, J. N. Geldenhuijs;

Assistent Veldcornet: Wijk II, M. J. J. v. Rensburg.

Districts Geneesheer — Justus Schmauser.

AMBTENAREN.

Landdrost — H. de Waal,	jaarwedde £550
Klerk, Publicke Aanklager en Zegeluitdeeler — I. D. Bosman,	" 345
Gerechtsbode — J. F. Dunn	" 30
Magazijnmeester — J. F. Dunn	" 12

Landcommissie: G. J. Bosman, Thos. S. Leack en W. J. du Plooy.

Gezondheids-Comité's: voor het dorp: J. C. Borman, F. W. König, Thos. S. Leask.

Wijk No. 1: N. J. S. Basson, G. J. van Wijk, W. J. Erasmus.

Wijk No. 2: H. C. J. Snijders, W. O'Reilly, L. P. Oberholzer.

BETHAL.

Dit district werd geproclameerd op 23 Februari 1898, met ingang van 15 Maart 1898, en bestaat uit plaatsen van de districten Standerton, Middelburg en Ermelo, welke districten, met de districten Pretoria en Heidelberg, de grenzen van dit district uitmaken; in het district wonen pl. m. 750 stemgerechtigde burgers.

Het hoofddorp, de zetelplaats van de Landdrost, is Bethal, gelegen aan Blesbokspruit.

De voornaamste gebouwen hier zijn: Landdrostkantoor, Post- en Telegraafkantoor, Gevangenis, Nederduitsch Hervormde of Gereformeerde Kerk, Gereformeerde Kerk, drie winkels en een school.

Het geheele dorp bestaat thans uit 40 of 45 gebouwen, doch er zijn vele nieuwe gebouwen in aanbouw, waaronder ook een Kruitmagazijn, Landdrostkantoor, Gevangenis, Cipierswoning, enz.

Bij het dorp is ook een zeer goed gelegen plaats om een dam te maken, die de erven in watererven zal veranderen. Thans zijn het alle droge erven, en de inwoners hebben putten op de erven, waaruit zij hun drink- en ander water verkrijgen, daar Blesbokspruit geen standhoudend loopend water heeft.

Het district is zeer goed geschikt voor veeteelt, n.l. rundvee, paarden en kleinvee, alsook voor het zaaien van haver, garst, mielies, kafferkoren en koren (tarwe), doch daar loopend water zeer schaarsch is wordt niet veel koren (tarwe) gezaaid.

Het district heeft ook goede steenkolenmijnen, gelegen aan Steenkoolspruit, waar de beste steenkolen in den Staat gedolven worden, doch daar de spoorweg niet in de nabijheid van de mijnen loopt, kunnen deze niet met de andere mijnen, die aan de spoorlijn gelegen zijn, competeeren.

Het klimaat is uitstekend gezond, daar het district op het hoogeveld gelegen is.

De H.E.d. Regeering heeft in Juni en Juli 1898 ongeveer 300 nieuwe erven laten opmeten, annex het thans bestaande dorp, waaronder ook burgerrechterven begrepen zijn.

De Hervormde Gemeente heeft een Kerkgebouw te Trichardsfontein, ongeveer 15 mijlen van Bethal, in dit district, alwaar twee of driemaal 's jaars avondmaal gevierd wordt, onder de leiding van de leeraren van Pretoria of Heidelberg.

Twee posten komen hier per week aan, n.l. van Standerton via Trichardsfontein, Maandags en Donderdags in den namiddag en vertrekken langs dezelfde route Woensdags en Zaterdag in den ochtend; de postkar is ingericht voor passagiers.

Het naastbij gelegen spoorwegstation is Standerton, ongeveer 6 uur te paard van hier.

De volgende plaatsen hebben postkantoren in dit district.

Trichardsfontein, Postagent J. Mons.
Aangewijs, „ G. J. Smith.

AMPTENAREN.

Wd. Landdrost—C. D. Kleijnhans,	jaarwedde £550
Wd. Landdrostklerk, Publieke Aanklager en Zegeluitdeeler—J. J. V. Vermooten,	„ 345
Wd. Belastinggaarder—J. J. V. Vermooten,	„ 25
Gerechtsbode—J. L. Botha,	„ 45
Wd. Districts Geneesheer—Dr. E. Hermann,	„ 75
Cipier—J. Holzinger,	„ 180
Matrone—Mej. W. Holzinger,	„ 60
Bewaarder—W. Swanepoel,	„ 150

Schutmeester—Th. Botha, Bethal.

Predikant van de Nederduitsch Hervormde of Gereformeerde Gemeente—Ds. J. H. Liebenberg.

Gereformeerde Kerk—(vacant). Consulnt Ds. Snijman van Heidelberg.

Schoolcommissie.—Ds. Liebenberg, Voorzitter; Leden, G. F. du Preez, D. C. Uys, J. D. Naudé, W. D. Meijer, T. J. Fourie, C. G. Joubert, J. G. Nortje, C. D. Kleijnhans, Secretaris en Penningmeester.

Hoofdonderwijzer.—(Vacant.)

Wd. Hoofdonderwijzeres.—Jongevuff. E. W. Bernsman.

Wd. Asst.—A. F. van der Heijde.

De volgende heeren hebben zich te Bethal gevestigd:

Wetsagenten.—J. J. Berman & Co., vertegenwoordiger G. L. Hutchinson.

Geneesheeren.—E. Hermann, Arts.

Hotelhouders.—V. Simon & Co.

Winkeliers.—V. Simon & Co., McLean & Hill, J. Abrahamson & Co.

Drankcommissie.—C. D. Kleijnhans, Wd. Landdrost, Voorzitter; Leden, J. H. Smit, G. Scheepers, G. F. du Preez en W. Breijtenbach, J. J. Vermooten, Secretaris.

Gezondheids-Comité.—Dorp Bethal, C. D. Kleijnhans, Wd. Landdrost, Voorzitter; Leden, T. J. Fourie, J. G. Wasserfal, J. G. Nortje.

Wijk No. 1, C. G. Joubert, E. W. van Zwielen en H. P. Hancke.

Wijk No. 2, H. N. Meijer, J. P. van den Berg en H. B. Matthee.

Bakcommissie.—Wijk No. 1, T. J. Fourie en P. J. Naudé.

Wijk No. 2, A. Gilfillan en J. de Clercq.

DELVERIJEN. *

JOHANNESBURG EN NAASTE OMGEVING.

In het midden van de thans wereldberoemde delverijen, genaamd de Witwatersrand, ligt Johannesburg, de grootste en bedrijvigste stad van Zuid-Afrika. In 1886 nog slochts een onaanzienlijk kamp van mijnwerkers en zoekers zoowel als van speculanten van verschillende aard en verschillende nationaliteiten, was het reeds in 1894 eene stad, die, met de vele voorsteden, op ruim 50,000 blanke inwoners kon geschat worden.

Van Krugersdorp tot Boksburg reist men per spoor vier uren lang zonder ooit huizen, werkplaatsen, schoorsteenen, batterijen, enz. uit het oog te verliezen.

Het valt niet te ontkennen dat de voltooiing der Delaguabaaispoorlijn veel heeft bijgedragen en nog zal bijdragen tot eene snellere en algemeene ontwikkeling van den Witwatersrand en de goudnijverheid, waaraan het schitterend bewijs is het cijfer van ruim 360,000 onsen goudopbrengst in ééne maand. Vele mijnen, die tot nog toe zonder winst of zelfs met verlies meesten werken, beginnen thans winsten af te werpen door het toepassen van betere methoden voor de metaalwinning uit de ertsen enz., door een ruimer aanvoer van kafferwerkkleden, door beter en goedkooper transport, grooter werkkapitaal, ruimer aanvoer van steenkolen, van ontplofbare stoffen, van timmerhout, van water, en door nog andere oorzaken.

Het klimaat van Johannesburg kan gezond genoemd worden, niettegenstaande de beruchte wervelwinden of stofstormen. Niet zelden hoort men van personen, die in Europa bijv. aan asthma leden en

---

* Voor de ambtenaren ressorteerende onder het Departement van Mijnwezen, zie bladz. 192—197.

hier zich sedert geruimen tijd gezond gevoelen. De lucht is droog. De gemiddelde hoogste dagtemperatuur is in den zomer pl. m. 98° F., de laagste 56° F.; in den winter pl. m. 72° F. en de laagste 38° F.; de gemiddelde hoogste nachttemperatuur in den zomer pl. m. 63° F., de laagste 48° F.; in den winter pl. m. 46° F. en 29° F. De nachten zijn koel, soms koud, doch zelden gepaard met vorst van eenige beteekenis. De rijp kan sterk zijn. Na zonsondergang snelle afkoeling. Hoogte van Johannesburg boven zeepeil is ongeveer 5300 Kaapsche voeten.

Aanwas van bevolking heeft te Johannesburg de gewone gevolgen gehad, zoodat in de voornaamste winkelstraten een groot aantal winkergebouwen en cafés, hotels en kantoren zijn verzezen, die zelfs in Europa geen kwaad figuur zouden maken, doch aan den anderen kant is ook meer armoede naast rijkdom op te merken, en sedert 1896 is 't aantal werkloozen sterk vermeerderd.

Voornaamste gebouwen en instellingen:

Gouvernementshuis op Gouvernementsplein, bevattende Gerechts-hoven voor het Rondgaand Hof, den Speciaal Landdrost, den Landdrost en den Asst. Landdrost voor Crimineele Zaken en de Spec. Rechterlijke Commissarissen, en de kantoren voor den Mijncommissaris en de Publ. Aanklagers; het gebouw was voorheen de Goldfields Club, en werd in 1891 aangekocht en verbouwd door de Regeering; in den loop van 1896 werd het gebouw weder vergroot en werd voorziening gemaakt voor twee hofzalen en meerdere kantoren. Dit gebouw was van den aanvang af niet in staat alle afdelingen van den civielen dienst te bergen, zoodat Persoonlijke Belastinggaarder, Spuurpolitie, Mijn- en Ketelinspecteurs, Post- en Telegraafkantoren ergens anders onder dak moesten gebracht worden.

Marktgebouwen op het Marktplein; markturen van 6 tot 10, des Zaterdag van 6 v.m. tot 1 n.m. Secretaris der exploitatie is de heer Eckart-Beckmann.

De Beurs, waar dagelijks transacties in aandeelen van goudmijnmaatschappijen plaats hebben, in de Commissarisstraat; meer bezigheid wordt echter nog gedaan in de open lucht "tusschen de Kettingen", waar honderden makelaars en speculanten elkaar verdringen des namiddags tusschen 4 en 6 uur. Deze kettingen zijn dan ook speciaal aangebracht om niet anders dan voetgangers toe te laten.

De 19 kerken, waaronder Hollandsche, Anglikaansche, Duitsche, Joodsche en Roomsche Katholieke Kerken.

Het "Tehuis" of toevlucht voor werkzoekenden en behoeftigen.

Het gebouw van de Rand Club, van de Transvaal Club, de stadig zich uitbreidende Openbare Bibliotheek (lidmaatschap minstens £1 1s. per jaar), en de gebouwen der Wanderers' Club (in het begin van 1898 door brand vernield), op de Gouvernementsgronden genaamd Krugerspark.

Verder 4 schouwburgen, de Turf Club, de Jockey Club en de Pony and Galloway Club, de Rand Polo Club, de Golf Club, de Caledonische Vereeniging en de Wielrijders Club behooren alle hier te worden vermeld.

Onder de philantropische genootschappen verdienen genoemd te worden: het algemeene of groote hospitaal op Hospitaal-heuvel; de Duitsche "Kranken-Verein"; de "Nederlandsche Vereeniging", welke ook fondsen beschikbaar stelt voor eene bibliotheek en voor ondersteuning van onderwijs; de drie Vereenigingen van en voor spoorwegambtenaren; de Vereeniging voor Dierenbescherming; de Dames Weldadigheids-Vereeniging, door het Wesleyaansch en Presbyteriaansch Godsdienstgenootschap ondersteund; de reeds genoemde Ambulance-Vereeniging, welke de leden gelegenheid schenkt, zich practisch te bekwaamen in 't leggen van verbanden, 't doen van chirurgische en andere verrichtingen, enz.; eene onderafdeeling dezer Vereeniging is opgericht voor en bij de mijnen; de Hebreeuwse Vereeniging voor onderlinge hulp, en verschillende begrafenisfondsen. De Openbare Bibliotheek zal bij het verschijnen van dezen jaargang in een fraai nieuw gebouw verplaatst zijn, Kerkstraat nabij von Brandis-Plein; Secretaris is de heer Hamming.

Vereenigingen van zuiver of gedeeltelijk wetenschappelijken aard zijn 5 in getal nl.: De Vereeniging voor Geologie en Mineralogie van

Zuid-Afrika, speciaal zich bezighoudende met de conglomeraten, banketformatie en andere eigenaardige verschijnselen in den bodem van Transvaal; de lezingen en discussies, volledig telkens gerapporteerd in de locale bladen, brachten reeds eenige belangwekkende feiten en theorieën aan den dag;—het Witwatersrand Landbouwgenootschap, dat door tentoonstellingen veel goed tracht te doen en zich in krachtigen steun van de Regeering zoowel als van het publiek mag verheugen;—het Psycho-Physisch Genootschap;—de club van Ingenieurs en Architecten;—en het Genootschap voor Scheikunde en Metallurgie, dat ook door lezingen, debatten, enz. tracht te verwekken blijvende belangstelling voor zaken, die gewoonlijk buiten den gezichtskring van het groote publiek liggen.

De Kamer van Mijnwezen der Z.-A. Republiek stelt zich ten doel om de mijnindustrie en hare belangen in de Zuid-Afrikaansche Republiek te bevorderen en te beschermen, en in het bijzonder de mijnindustrie en belangen van de Witwatersrand delverijen.

Het gebouw der Kamer van Mijnwezen bevindt zich vlak naast de Nationale Bank aan het Marktplein. Het Bestuur bestaat uit de volgende heeren: Rouliot, President; N. J. Scholtz en S. B. Joel, Vice-Presidenten, en J. P. Fitzpatrick, majoor Sapte, H. Strange, Fricker, J. N. de Jongh, Dalrymple, Hamilton, Albu, A. Brakhan, Brochon, Epler en White; Goldring, Secretaris; Green, Asst.-Secretaris.

Eene Kamer van Koophandel, thans verenigd met de Mercantile Association, behartigt de belangen der vele handelaars, importeurs, winkeliers, enz.

Verdere instellingen, werkzaam te Johannesburg, ten nutte van het algemeen of van zekere talrijke klassen of groepen, zijn onder meer: de Mijnbestuurders-Bond (Mine Managers Association) waarmede practisch verbonden is het Gezondheids departement der Mijnen, waarvan de heilzame invloed hier verdient erkend te worden;—de Bond van Belastingbetalenden (Taxpayers Association), die van den aanvang af krachtig bezig geweest is, enz.; de Nederlandsche Tooneel- en Muziek-Vereeniging, en de Hollandsche Schiet-, Wielrijders, en Turn-Vereenigingen, benevens de Nederlandsche Bond, waarvan de afdeling alhier 700 à 800 leden telt.

Voor meerdere bijzonderheden wordt verwezen naar de jaarlijksche rapporten der bovengenoemde instellingen;—de Adresboeken van Johannesburg;—de officiële verslagen van 't Hoofd van Mijnwezen, en van den Staatsmijningenieur.

Ten slotte volge hier, ten einde velen bij hunne verdere onderzoekingen te helpen, een lijst van de voornaamste auteurs, die den goudhoudenden bodem en de geographische toestanden van Transvaal en van Witwatersrand in 't bijzonder onderzocht hebben, vooropstellende dat het onovertroffen tijdschrift, naar de stichters genoemd Dr. Aug. Petermann's Mittheilungen aus der geographischen Anstalt von Perthes & Co. zu Gotha, onmisbaar is voor ieder, die vertrouwbare gegevens verlangt omtrent den Witwatersrand, Transvaal en Zuid-Afrika in zijn geheel: Karl Mauch, H. Kitto, Dr. Schenck, Schmeisser, Dr. Molengraaff, David Draper, J. van Dijk, Edward Button, F. Jeppe, Elton, Erskine, A. F. d'Andrade, Dr. A. Rehmann, R. Montanha, Th. Baines, Gassiot, Logegary, Prof. Cohen, Dr. H. Raddatz, Merensky, P. en H. Berthoud, Dr. Sutherland, Dr. Mathews, C. F. Alford, A. H. Halder, A. R. Sawyer, Knothe, Dr. G. Fritsch, Dr. Blink, Prof. Hahn, Wilson Moore, E. von Weber, Dr. E. Holub L. Magyar, P. Hunfalvy, Trollope, Brown, Goldmann, van Rees, H. P. N. Muller, Hübner en E. Mohr.

Eene opgave van alle belangrijke handelshuizen aan den Rand blijft achterwege, ten eerste om geen aanstoot te geven aan degenen, die wellicht niet zouden genoemd worden, ten tweede omdat telkens nieuwe firma's verrijzen en oude verdwijnen.

De voornaamste bank- en financieele instellingen van Zuid-Afrika zijn hier vertegenwoordigd.

Het aantal voorsteden is tusschen 1892 en 1896 bijzonder vermeerderd en de talrijke villas, enz., bewijzen, dat, zoo niet allen, toch de meesten van hen die hier hun fortuin komen maken, hier gevestigd

willen blijven. Tot de fraaiste voorsteden, die vergelijkenderwijs oud worden genoemd, behooren 1. Doornfontein, doorsneden door den spoorweg en (op geringen afstand gezien) één massa van boomen, heesters en groen. 2. Jeppesdorp, met een park, eene loc-zaal en een station van den spoorweg. 3. Hospitaalheuvel met het schoone Joubertpark en uitgestrekte gronden van het Krugerspark. 4. Fordsburg aan het westelijke uiteinde van de stad, zooals zij reeds in 1888 was; Fordsburg is bijna geheel en al een bezighedsplek. De plantage hier aanwezig is, evenals het Krugerspark, voor het publiek zelden toegankelijk, en wordt steeds meer door bouwterrein vervangen. Deze voorsteden zijn per tram te bereiken. 5. Langlaagte, reeds in 1886-'87 befaamd om de prijzen van sommige claims. In Jeppe's Transvaal Almanac van 1887 komt de volgende, thans historisch interessante insede (pag. 41) voor: "Het nieuws dat ons aangaande Langlaagte ter oore komt, is verbazingwekkend. Er wordt gemeld dat één claim, duidelijk goud vertoonende, voor £350 verkocht is, en van een andere claim wordt gezegd dat zo £10,000 opbracht, na voor ongeveer 3 maanden £350 opgebracht te hebben; de prijsrijzing is daaraan toe te schrijven, wat gedurende de laatste dagen vele mooie nugges uit deze claim zijn gehaald. Ik geef het gerucht voor wat het waard is, maar ik ben zeker dat dit rif eenige extra goede claims heeft." Van Doornfontein-claims wordt gezegd: "Monsters ert uit een diepte van 40 voet vertoonen duidelijk goud, en leveren 8 onsen en meer per ton." Merkwaardig zijn de opmerkingen over Elandsfontein, waarvan de schrijver o.a. zegt: "Er zijn voor het gedeelte, dat morgen door den eigenaar geopend zal worden voor het publiek, reeds vele applicaties ingekomen, n.l. voor ruim 70 claims, hetgeen een nieuw bewijs levert, dat er nog altijd menschen zijn die in deze velden vertrouwen stellen, niettegenstaande de ongunstige geruchten en rapporten, die hier en daar rondgaan." Van dat vertrouwen was ook de verkoop van grond, vroeger 45 claims, nu 46 standplaatsen, die in 1895 plaats had, een sprekend bewijs; wij bedoelen de nieuwe wijk of township Hillbrow, van waar men een fraai gezicht op de goudstad heeft, zoover het oog strekt. Andere voorsteden zijn Troye-ville, zeer gezocht om de gezonde ligging, evenals Lorenz-ville, en beide aan den Zuidrand van de Bezuidenhoutvallei gelegen. Te zamen tellen zij ruim 1,000 standplaatsen, waarvan de waarde sinds 1882 vertienvoudigd is. Bertramsville bestaat uit 350 standplaatsen van diverse grootte, zeer geschikt voor tuinen of boomen. Op een eigendom hier bevinden zich stallen voor raspaarden, fraaie gebouwen, die beter zijn dan menige woning voor blanken in de stad. Yeoville, nabij het groote reservoir van de waterleiding-maatschappij; Bellevue en the Highlands; verder Parktown, dat, evenals Sachsenwald aan de Noordzijde van Hospitaalheuvel gelegen is, alles gaat met rasche schreden vooruit. Daarentegen is Rosettenville aan den Zuidkant der stad, en genoemd naar den handelaar Rosettenstein, sinds geruimen tijd hetzelfde gebleven, ofschoon er volop water is en de groote reubaan zich bevindt aan den wex tusschen Rosettenville en Marshaldorp; de laatste wijk behoort geheel en al tot het eigenlijke Johannesburg (tot de City), evenals Ferreira's dorp, voormaals Ferreira's Kamp. Booyensdorp en Caseystownship, benevens Ophirton in het Zuidwesten van Johannesburg, welke zich slechts langzaam uitbreiden, en Concordia liggen op de plaats Turfontein.

Aan de Noordzijde van den spoorweg, op daartoe door de Regeering bestemde gronden, bevindt zich een geheel nieuw dorpje, dat door blanken bewoond wordt, die niet in staat zijn eigen grond te koopen, en den naam draagt van Vrededorp. Een aantal huizen en huizen staan hier reeds, gedeeltelijk door nette tuintjes omringd en van de gevolgen der ontzettende dynamiet-ontploffing op 19 Februari '96 is niets meer te bespeuren.

Tusschen het meer genoemde Jeppesdorp en de wijk Marshaldorp is sinds November 1894 op braakliggende claims van de City & Suburban G. M. Co. een wijk verzeen, die mede eene bezighedsplek is geworden door de ligging en den naam draagt van City & Suburban Township of dorp. Andere voorsteden zijn nog: Judithpaarl, Melville, Mayfair, Rosebank, Belgravia, Houghton, la Rochelle, Albertskroon

Albertville, Rouxville, e. a. Daarentegen zijn Schweizersdorp, Ingramsburg en Bezuidenville ingetrokken en gecancelleerd.

Op den ouden weg naar Pretoria ligt als uitspanningsplek het zeer populaire Orange Grove, waar zich eene redelijk groote diersgaard bevindt met tijge s, apen, vogels, enz. Aucklands Park, ten noordwesten van het thans volgebouwde Nieuwe Braamfontein, kan mede tot een der voorsteden gerekend worden, en kan bogen op een der fraaiste parken van Transvaal; doch meer rustiek is het nabijgelegene Sans-Souci met een koelen vijver.

In 1896 en 1897 werden gemiddeld 150 tot 170 nieuwe huizen of huisjes iedere week afgeleverd, zoodat huishuur sterk verminderd is.

De waarde van grondeigendommen is sinds 1896 verminderd.

a. *Lijst van goedgekeurde Standsdorpen, vormende de stad Johannesburg.*

Johannesburg, Marshallsdorp, Forreirasdorp, City en Suburban dorp, Mayfair en Morrisdorp.

b. *Lijst van Standsdorpen nog niet door de Regeering als zoodanig verklaard.*

Fawcusdorp, Fordsburg en Jeppesdorp.

c. *Lijst van private Standsdorpen, uitgelegd op ongeproclameerde gronden, die thans de voorsteden van Johannesburg vormen.*

Doornfontein, Nieuw Doornfontein, Paarlshoop, Parktown, Bellevue, Yeoville, Troyeville, Lorentzville, Bezuidenville, Judith's Paarl, Bertramsville, Houghton's, Booysen's, Ophirton, Concordia, Casey'sdorp, Rosettenville, La Rochelle, Riviera, Richmond, Rosebank, Melville, Auckland Park, Sac'senwald, Albertville, Albertskroon, Mcwettsville, Wol'nterdorp.

AMBTENAREN.

Speciale Landdrost — C. von Brandis,	jaarwedde	£850
1ste Klerk — P. U. Fischer,	"	350
2de " — R. J. A. E. Doherty,	"	300
3de " — C. P. Hoffmann,	"	250
Kantoorbewaarder — C. F. Obermeijer,	"	150
— C. L. Scholtz,	"	150
1ste Speciale Rechterlijke Commissaris — A. Fleischack,	"	800
2de " — J. R. Joubert,	"	750
1ste Klerk Griffier — H. A. van Blommenstein,	"	400
2de Klerk Assistent Griffier — H. F. van Dijk,	"	400
3de Taxoormeester — O. J. J. van Wijk,	"	300
4de " — J. Smuts,	"	250
Gerechtsbode — T. J. Smith,	"	45
Tolk — H. A. van Blommenstein,	"	100
1ste Landdrost voor crimineele zaken — N. van den Berg,	"	800
2de idem — D. J. Schuurman,	"	650
3de idem — P. Dietzsch,	"	650
4de idem — P. J. Wannenburg,	"	650
1ste Klerk en Griffier — F. B. Ueckermann,	"	100
2e Klerk en Griffier van het 2e Hof — A. v. Wermeskerken,	"	300
Kaffertolk — A. Duncan,	"	75
" — F. B. v. d. Riet,	"	75
Koelietolk — Dr. Pereira,	"	120
1ste Publieke Vervolger — F. E. T. Krause,	"	1000
2de " — R. M. Cleaver,	"	800
1ste " Aanklager — M. S. de Villiers,	"	500
2de " — C. Broeksma,	"	400
3de " — J. B. Skirving,	"	400
4de " — G. W. Hudson,	"	400
1ste Klerk — J. H. L. Schumann,	"	350
2de " — Thomas Rabie,	"	275
Boekhouder — J. Krige,	"	300
Tolk — J. Kearney,	"	180

Administrateur Wachtkamer — T. W. M. v. Dijk—Mathey, jaarwedde	£400
Verantw. Klerk — S. Reinecke,	350
2de " — F. Presler,	350
3de " — J. A. Fourie,	350
4de " — C. A. Blore,	350
Secretaris — C. de Wet	250
Klerk Informatiebureau — D. van der Hoff,	240
Asst. idem — J. van Socren,	180
Klerk voor corpus delicti — J. Noothout,	300
Vier gewone Klerken, à	180
Drie Vrouwelijke Onderzoeksters, à	65
Schutmeester — J. de Meillon.	100

PAS-AMBTENAREN.

Pasuitdeeler — F. W. Kock,	jaarwedde	£650
Arbeids-Inspecteur — K. Pretorius,	"	600
" " — F. P. Joubert,	"	500
" " — J. S. Kock,	"	500
" " — J. H. de Ridder,	"	500
Onder-Arbeids-Inspecteur — M. W. Kock,	"	500
Assistent Onder-Arbeids-Inspecteur — J. W. Scorgie,	"	300
Verantwoordelijke Klerk — G. Donovan,	"	500
1ste Klerk — W. McKie,	"	350
2de " — R. Straus,	"	325
3de " — H. A. van Niekerk,	"	300
4de " — H. J. van Aswegen,	"	300
5de " — W. J. Best,	"	300
6de " — J. F. Smits,	"	275
7de " — J. A. Roth,	"	250
8ste " — J. H. L. Kock,	"	250
9de " — H. C. de Meillon,	"	250
10de " — P. G. Blignaut,	"	225
11de " — P. J. Blignaut,	"	200
12de " — P. F. Joubert,	"	200
13de " — Variant,	"	200
14de " — J. M. J. Pool,	"	200

BARBERTON.

De kiesafdeeling Barborton (de Kaap-Dalverijen) met de Steijnsdorp-Dalverijen later aan de Kaap-Dalverijen gevoegd, is een gedeelte van 't district Lijdenburg, naganoeg geheel in het Zuiden van dat distr. gelegen.

Al de geproclameerde velden (zie proclamaties voorkomende in "Staatscourant", dd. 3 December 1890) hieronder begrepen zullen omtrent tachtig vierkante mijlen beslaan.

De grenzen, meer bepaald der Kaapdalverijen zijn: ten Noorden de Sabierivier, ten Oosten Portugeesch Grondgebied, ten Zuiden Swazieland, ten Westen het district Carolina.

De blanke bevolking wordt geschat op 6400 inwoners.

De mineralen zijn goud, kwikzilver en asbestos.

De grond is goed geschikt voor landbouw. Haver en mielies worden thans het meest verbouwd en nagenoeg alle soorten van groenten treft men in tuinen aan. Ook vruchtboomen tieren welig vooral banana's en ananassen, deze laatste meer in den omtrek van Barborton, echter in de zoogenaamde Kaapvallei.

Het klimaat en den bodem van de Kaapvallei leenen zich uitstekend voor landbouw-doeleinden. Tot heden is er echter zeer weinig aan landbouw gedaan. De oogst op dit oogenblik is ongeveer 8000 zak mielies per jaar. Ongeveer de helft van wat er op deze velden geconsumeerd wordt. De gronden echter kunnen zeer gemakkelijk drie of vier maal meer opbrengen, zoodat er voor planters een goede toekomst open is.

Tabak wordt nu op grooter schaal verbouwd. De rapporten ingewonnen door verschillende boeren van den heer P. Bornemis Jr., den Kaapschen specialist, die eenige monsters aan het oordeel van den heer Bremer, de bestaande autoriteit op het gebied der tabakscultuur, in Noord-Carolina, Vereenigde Staten van Noord-Amerika, heeft onderworpen, zijn zeer bemoedigend, en het feit dat de tabak in bladeren, de eenigste soort die geëxposeerd was op de Antwerpseche tentoonstelling, de gouden medaille behaalde, toont wel aan dat en het klimaat en de bodem uitstekend geschikt zijn voor tabakscultuur.

De tabak wordt gewonnen van het beste Amerikaansche zaad. Deze cultuur zal zeker een der grootste industriën van deze velden worden.

Enige van de beste specialisten hebben verklaard dat de bodem en het klimaat voor het aanplanten van koffie uitstekend was, en reeds hebben eenige boeren een begin gemaakt met het planten van eenige honderden boomen, als proef. Een boon van een zeer goede kwaliteit is reeds gewonnen. Gedurende het afgelopen seizoen zijn de boomen aanmerkelijk in groei toegenomen, en verschillende planters hebben besloten hunne plantages uit te breiden.

Suikerriet groeit hier uitstekend. Ongetwijfeld zal deze cultuur een groote bron van inkomsten aantoonen voor de planters in de Kaapvallei. Gedurende 1894 werd een groote hoeveelheid suikerriet geplant en op het oogenblik wordt de grond bereid tot verdere aanplant.

Voor veeveelt in 't algemeen is dit district minder geschikt; wel is het gezond voor hoornvee, paarden en schapen in de Kaapvallei, maar dat alleen in den winter.

De Kaapvallei, die zich van het dorp Barberton in een Noord-Westelijke richting uitstrekt, is een toevluchtsoord voor vele veeboeren van andere districten, die met hoornvee en schapen zich hier gedurende de wintermaanden komen ophouden.

Barberton, het voornaamste dorp, is gelegen ten Zuid-Oosten van het hoog gebergte, dat zich als het ware rondom in alle richtingen uitstrekt. Er zijn omtrent 2000 inwoners.

De voornaamste gebouwen zijn: De Gouvernementskantoren, zooals het Landdrostkantoor en het Publieke Aanklagersgebouw, vroeger Assistent-Landdrostkantoor, de Rijdende-Politie-barakken, een groote mooie gevangenis, de Vrijmetslaarsloge, eene Hollandseche, eene Engelsche, eene Wesleyaansche en eene Roomsche-Katholieke Kerk, het Clubgebouw en het Landbouw-Genootschap-gebouw.

In de Hollandseche Kerk worden de eerediensten verricht door Ds. E. de Beer, thans hier bevestigd.

De Wesleyaansche Kerk, den Eerwaarden Hardy, en

De Roomsche Katholieke Kerk, den Eerwaarden Traubaud.

Als een inrichting voor liefdadigheid kan zeer zeker het Barberton-Hospitaal worden genoemd, waarin gewoonlijk vier dames als ziekenverpleegsters werkzaam zijn. Deze inrichting wordt jaarlijks door een milde bijdrage van de Regeering ondersteund. Er is een Hospitaal Raad, waarvan twee leden benoemd worden door de Regeering, thans de heeren F. Anderton en W. S. Erskine, en twee leden die jaarlijks door de inwoners van Barberton worden gekozen, thans de heeren J. W. Winter en A. Walker. De Mijncommissaris is Voorzitter, Dr. P. C. Powrie, geneesheer. Verpleegsters de dames: Hayes, (Superintendente) Laura Davies, Mary Davies, Kayser en Hardwich.

De voornaamste Bankinstellingen zijn:—

De Nationale Bank der Zuid-Afrikaansche Republiek, beperkt, bestuurder de heer R. J. Taylor, opgericht in Augustus 1892.

De Standard Bank, bestuurder de heer van Gas.

De Bank van Afrika, " " " Forrest.

De Natal Bank, " " " J. D. Pincock.

Deze Banken zijn opgericht van 1885—1886.

Barberton heeft een Kamer van Koophandel en Mijnwezen, opgericht omtrent 1885, en een flink Beursgebouw, omtrent denzelfden tijd gesticht.

Het Comité der Kamer van Koophandel en Mijnwezen wordt ge-

vormd door de volgende heeren: A. W. Bayly, Voorzitter; J. Turton, L. B. Chesterton, J. Rose Innes, A. T. Metcalf, A. Walker, J. W. Watts en S. C. Williamson, en W. Cabell Sheppard, Secretaris.

Eere-leden der Kamer zijn de Myncommissaris en de Speciale Landdrost.

Het de-Kaap-Landbouwkundig-Genootschap, opgericht in November 1891, heeft nu zijn eigen grond en gebouw (omtrent 40 akkers grond) van de Regeering gekregen. De grond is zeer netjes omheind met draden en ijzeren palen en rondom met boomen beplant. Het gebouw ziet er flink uit. In Juni 1895 werd de eerste landbouw-tentoonstelling op deze plek gehouden.

ZHEd. de Staatspresident S. J. P. Kruger is Beschermheer van het genootschap, terwijl het bestuur bestaat uit de heeren:—J. Vogel, President; S. Bogemann, Vice-President; M. C. de Stoppelaar, F. K. Loveday, F. Watkins, B. G. Versélewel de Witthamer, J. Krogh, J. D. B. Tengbergen, Landdrost van Lijdenburg, Landdrost van Ermelo, A. Blow, John Turton, F. G. Winter en H. Russell, terwijl als Comité-leden fungeeren de heeren H. Thomas, Voorzitter; G. Adamson, H. Atmore, Truter, E. Rogers, J. Wainright, S. Todd, E. White, Harris J. R. Bourhill, H. Cooper, A. L. Murray, D. H. Moodie, P. Eekhout, Rose Innes, W. J. Roux, Gregory, van Niekerk, A. Walker, T. H. Lawrence en Button.

Het Gezondheids-Comité, opgericht in December 1892, bestaat uit:—Myncommissaris, Voorzitter; A. Walker, H. Thomas, Dr. Warrall, P. McMagh, S. Pearson en W. Harper, als Comité-leden, en Jas. S. Dyce, Secretaris.

Wildbeschermings-associatie, opgericht in het begin van het jaar 1893, waarvan de Myncommissaris President, I. Andrews, H. F. Walker, J. Bourhill, H. C. Hawkins, H. Turton, H. Acker, H. L. Hall en G. Andrews, Comité-leden, en Jas. S. Dyce Secretaris zijn.

De voornaamste handelshuizen zijn die van de heeren: F. B. Robinson & Co., Harvey Greenacre & Co., Buchanan & Forsyth, A. L. Murray & Co.

De voornaamste Hotels zijn: De Phoenix, Granville Hotel, Horse Shoe Hotel en het French Hotel.

Barborton Club.—A. Walker, Voorzitter.

Barborton is door een tak-lijn verbonden aan den Delagoabaai-spoorweg.

De volgende heeren hebben zich te Barborton gevestigd:

Geneesheeren.—W. H. Haw, districtsgeneesheer, Powrie en Worrall. Procureurs, Notarissen, en Transport- en Verband-uitmakers. — J. Rose Innes, L. W. Meijer en Cilliers.

Generale Agenten.—Chesterton & Steeds, W. R. Lloyd, James S. Dyce, A. E. G. Lawrence, R. Wilhelm, en J. M. Cullingworth.

Voor het tegenwoordige wordt te Barborton een nieuwsblad uitgegeven, genaamd de "Barborton Goldfields News", Redacteur en Uitgever A. W. Baley.

Kaapsche Hoop, een dorpje gelegen op het hoogste gedeelte van hovenvermeld gebergte, daar de Kantoorberg genoemd, is omtrent in een N. W. richting en 40 mijlen afstand van Barborton gelegen. Het bestaat slechts uit 12 tot 15 gebouwen, waaronder het Gouvernements-gebouw voor den Verantwoordelijken Klerk en een gevangenis.

Het aantal inwoners bedraagt omtrent 60 of 70.

Er zijn drie kleine winkels en twee hotels.

Eureka City.—Een dorpje op denzelfden bergketen als Kaapsche Hoop gelegen, op dat gedeelte, hetwelk de Shebaberg wordt genoemd, en waar de Shebamijnen zijn, is gelegen ongeveer 15 mijlen van Barborton en 6 mijlen van het Avoca Station. Het is bijna geheel Noord-Oostelijk van Barborton gelegen. 't Aantal inwoners bedraagt ongeveer 400.

Avoca, aan de Queensrivier gelegen, nabij de Sheba- en Oriental-batterijen, een weinig ten Noorden van Eureka City. Een paar gebouwen en omstreeks 200 inwoners.

Komatiepoot, gelegen op den weg van Barberton naar Delagoabaai, aan de Komatierivier en circa 90 mijlen van Barberton, met ongeveer 300 inwoners. Men vindt hier ook een tiental winkels. Beroemd als een kunstwerk is de spoorwegbrug.

Steynsdorp. — Een dorp gelegen geheel in eene Zuidelijke richting van Barberton, op een afstand van omtrent 55 à 60 mijlen. Onder de weinige gebouwen die het bevat zijn de voornaamste de Gouvernementsgebouwen voor den Verantw. Klerk, en het Post- en Telegraafkantoor.

Er is slechts één hotel, geen publieke communicatie, noch per spoor, noch per koets.

AMBTENAREN.

Spec. Landdrost — J. Vogel,	jaarwedde £300
1ste Klerk en Pub. Aanklager — (vacant)	„ 450
2de „ „ Griffier — P. Korsten,	„ 350
Gerechtsbode — C. Currie,	„ 45
Magazijnmeester — B. van Til,	„ 12

BOKSBURG.

De Boksburg-delverijen, gelegen in het district Heidelberg, zijn buitengewoon rijk aan mineralen, vooral goud en steenkolen. Zij strekken zich uit naar het Noorden ongeveer 8 mijl, naar het Oosten 10 mijl, naar het Westen 8 mijl en naar het Zuiden 8 mijl. Het standdorp Boksburg is verdeeld in drie gedeelten: het centrum met zijne kerken, scholen, winkels, Crimineele Landdrosthof, Post- en Telegraafkantoor, Hotels en de „Assembly Hall“; het Oostelijk deel met zijn kolenmijnen en spoorwegstation en het Westelijk deel met zijne Gouvernementskantoren, woningen van ambtenaren, private woningen en hotels; ook is daar een spoorwegstation opgericht genaamd Het Vogelfontein-station. De inkomsten der delverijen zijn ruim verduubeld en de vraag naar standplaatsen in het dorp wordt steeds grooter.

„Boksburg Herald & Germiston Gazette“ is de titel van een weekblad, dat hier wordt uitgegeven.

Een mooie wandelweg is aangelegd rondom den grooten Boksburgdam met zijne eilandjes en boomen. Om er op te varen en roeien zijn er een paar roei- en zeilbootjes beschikbaar.

De overige dorpen vallende onder de jurisdictie van Boksburg zijn: Elandsfontein, Germiston, Georgetown, Benoni, Brakpan en Springs, alle centra van de mijnindustries.

Het Gezondheids-Comité bestaat uit: Myncommissaris, Voorzitter, en Dr. J. F. Ziervogel, Districts-Geneesheer, Regeerings nomineés, H. S. van Doorn, Secretaris, en de volgende leden: H. P. Bezuidenhout, F. Osborne en H. Champion. H. Bayley is Gezondheids-Inspecteur.

Geneesheeren: J. F. Ziervogel, districtsgeneesheer, I. J. Crean, T. Morton, Cunningham en Pitt.

Procureur, Notaris, Transport- en Verbanduitmaker: C. F. Beijers, Otto & Smuts, Meijer & Celliers en A. Tydeman.

Wetsagent: H. P. Bezuidenhout.

Bestuurder van de Nationale Bank is H. Young, van de Standard Bank P. A. Brink.

AMBTENAREN.

Speciale Landdrost — P. G. Maré,	jaarwedde £300
Griffier — John van der Bijl,	„ 300
Gerechtsbode — N. G. Theunissen,	„ 45
Tolk en Bode — J. M. A. Kassim,	„ 150
Spec. Rechterlijke Commissaris — G. G. Munnik,	„ 650
1ste Publieke Aanklager — A. F. de Villiers,	„ 500
2e „ „ — W. A. J. van Diggelen,	„ 400